

POŠTNINA
PLAČANA V
GOTOVINI

LETO IŠTEVILKA 8

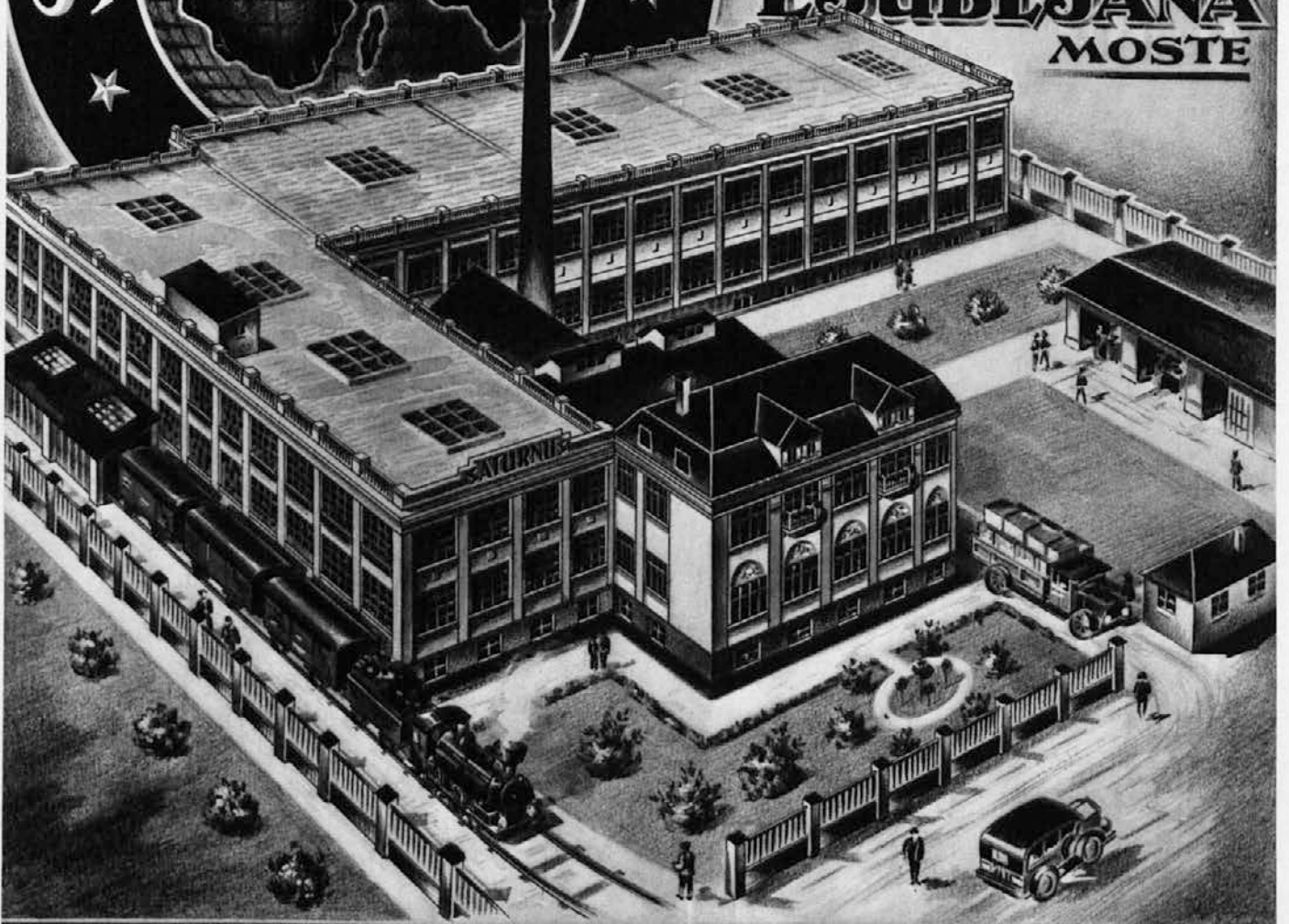

ILUSTRACIJA

ZA INDUSTRIJO
PLOČEVINASTIH
IZDELKOV

LJUBLJANA
MOSTE

SATURNUS
A.D.

ZA INDUSTRIJU
IZRADA IZ LIMA

LJUBLJANA

САТУРНУС
А.Д.

ЗА ИНДУСТРИЈУ
ИЗРАДА ИЗ ЛИМА

ЉУБЉАНА

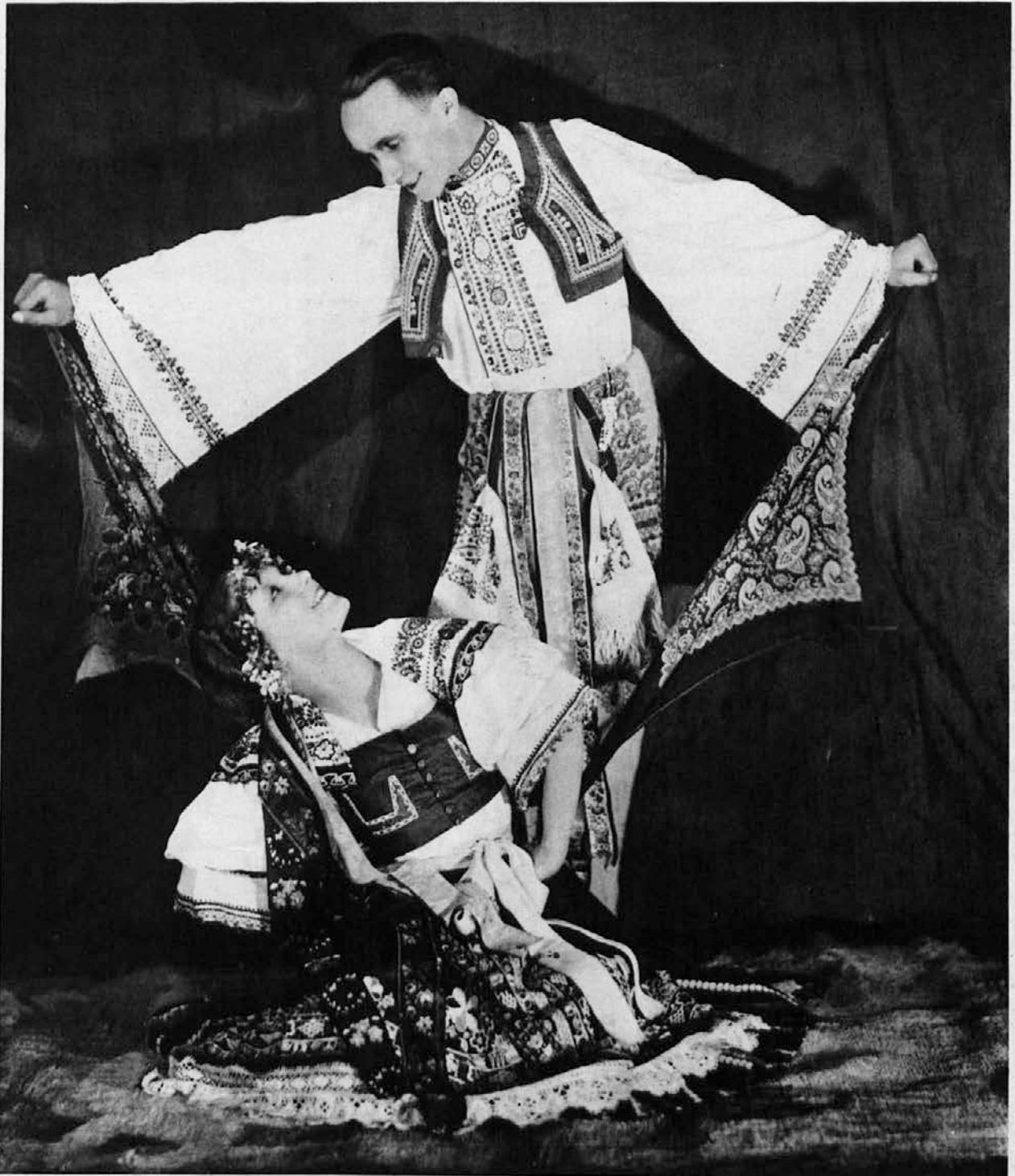
Ilustracija

ŠTEV. 8

1929

LETO I.

NAROČNINA: LETNO 12 ŠTEVILK 100 DINARJEV, POLLETNO 6 ŠTEVILK 55 DIN, POSAMEZNE ŠTEVILKE PO 10 DIN
INOZEMSTVO LETNO 120 DIN, AMERIKA 3 DOL. - LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6/II. - TELEF. 2549 - ČEK. RAČ. 12.587

Naša slov. plesalka Lidija Wisiakova in Vaclav Vlček v Parizu

Prizor iz baleta v „Prodani nevesti“

Ljubljana v jeseni od 31. avgusta do 9. septembra 1929

Levo zgoraj: *Pred vhodom* — Desno zgoraj: *Del poljedelske razstave* — Levo: *Del pohištvne razstave (po načrtih arh. Mihe Osoltna)*

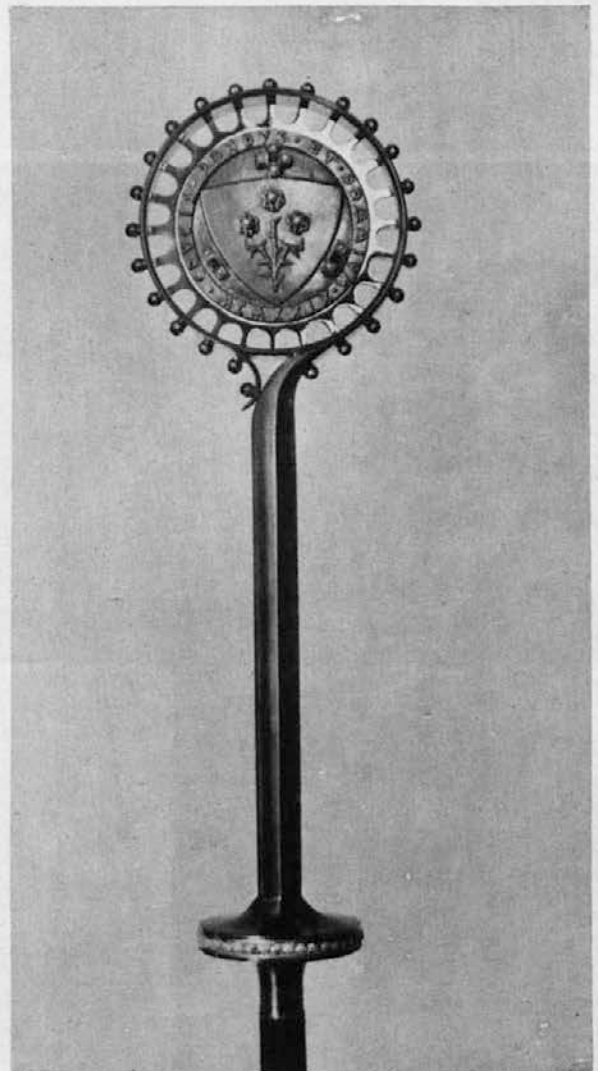
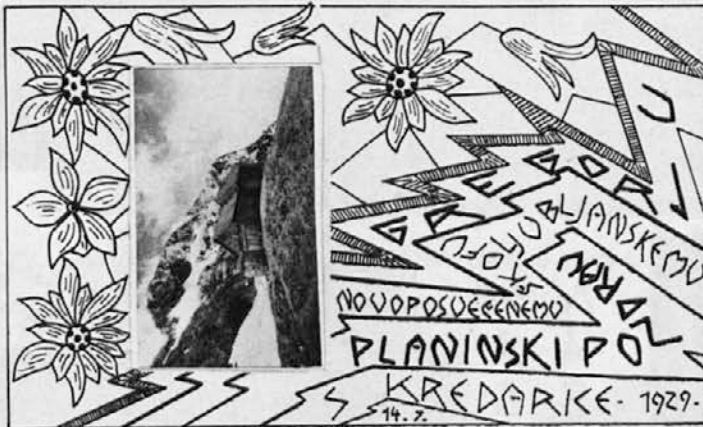
Slavna posvetitev godbenega doma v Domžalah — prvega v Jugoslaviji — Desno zgoraj: *Godbeni dom v Domžalah* — Spodaj: *Sprevod godbe* — *Iz pasijonskih iger na Kodeljevem v Ljubljani* — *Prizor iz Križevega pota*

Foto „Ilustracija“

Dr. Gregor Rožman — škof

*Novi škof dr. Rožman blagoslavlja ljudstvo pred katedralo
Levo: Planinski pozdrav novemu škofu Foto „Jutro“*

*Pastirska palica — Levo: Šmihel pri Pllberku ob novi maši
dr. Gregorja Rožmana (4. avgusta 1907)*

Male gojenke drž. čipkarske šole v Žireh

N
M
A
Š
I
L
Č
K
I

Pozdravi „Ilustraciji“ Članica Narodnega gledališča v Ljubljani ga. Marija Vera v švicarskem letovišču Heiden, 1000 m nad Bodenskim jezerom

Gledališka umetnica gdč. Nada Obereigner

Na levi:

V vlogi mulatnje v Hofmannsthalovi „Beli pahljači“

Brhka Kamničanka

Skok v vodo in motil z „Ilirije“

*Levo: Ob Ljubljanici in idila ob Savi
Spodaj: Novo kopališče v Kranjski gori*

Foto „Ilustracija“

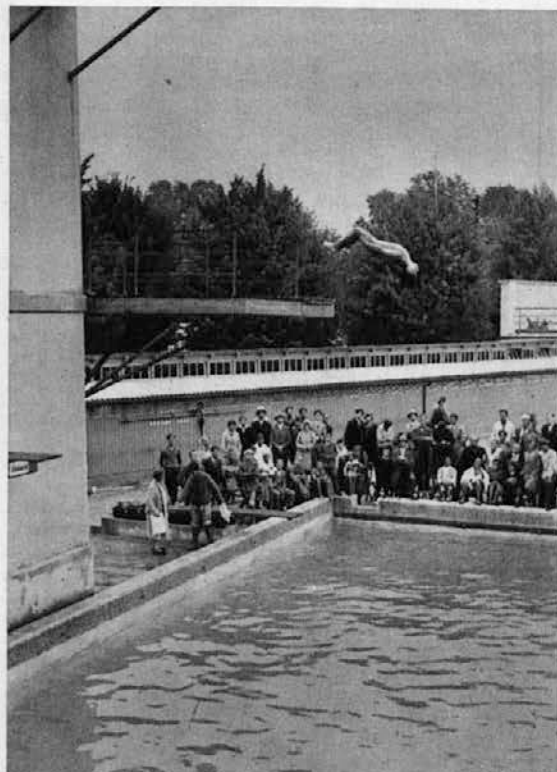

**P
O
K
O
P
A
L
N
I**

*Akademik Cvirn
s svojim sakso-
fonom na kopališču
S. K. „Ilirije“*

Foto: Jože Medved

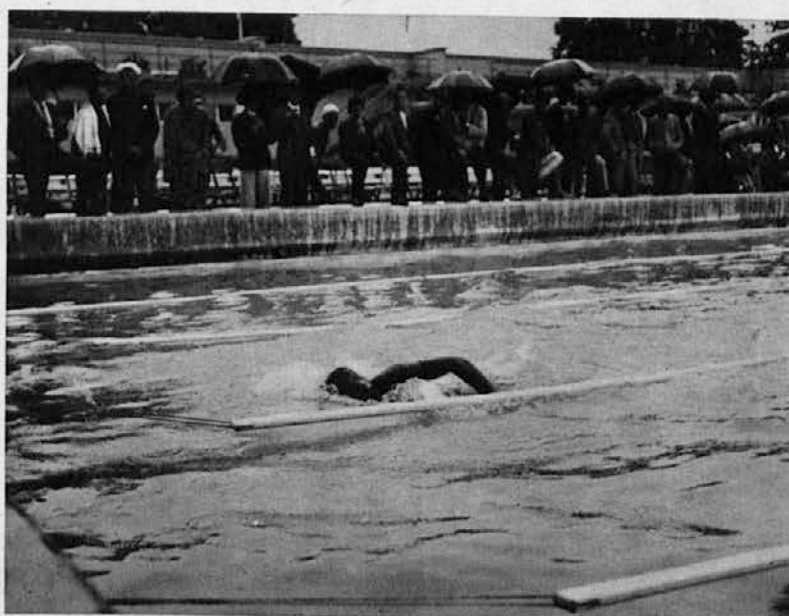
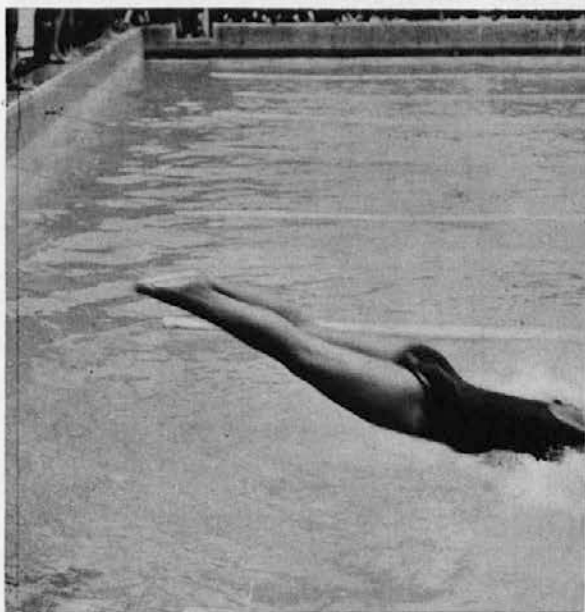

Plavalne tekme S. K. „ILIRIJE“

Zgoraj: Start damske štafete 4×100 m prosto — Levo: Salto — Spodaj:
Skok v vodo — Desno: Štafeto plavanje 4×200 m, Gaberška S. K.
„PRIMORJE“ pred ciljem

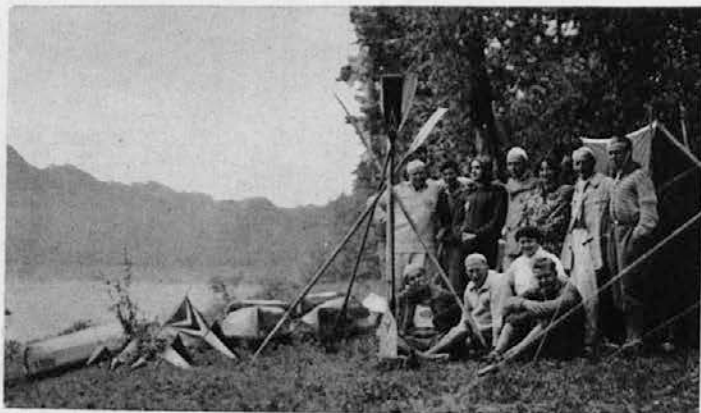
Foto F. K.

Iz plavalnih tekem v Beogradu

Foto Pinto, Beograd

Sklopniki

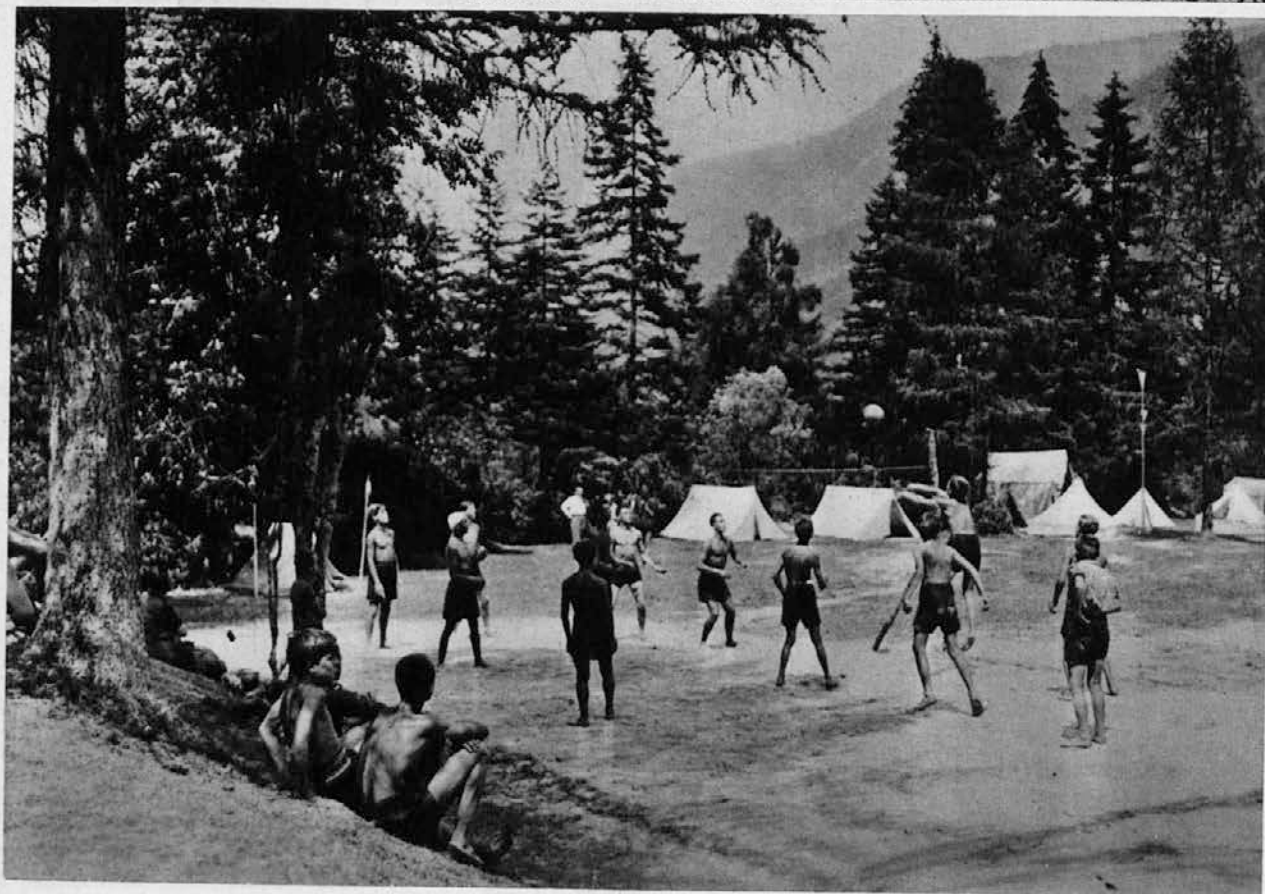
Levo: Dunajski „Kajak klub“ na poti po Savi v Beograd — Desno zgoraj: Najhujša brzina na Savi — Desno spodaj: Počitek na Savi

Foto E. Zupan

Jazz-band na kopališču S. K. „Ilirije“

Foto Zalaznik

V
M
A
R
T
U
L
J
K
U
G
O
Z
D
O
V
N
I
K
I

Iz galerije filmskih igralcev

Ivan Čargo: Elizabeta Bergner

Med filmskimi kulisami

Nekajkrat sem že zašel mednje. V Italiji, ko je Leda Gys snemala v torinskih ateljejih »Golobico«, v Nemčiji, ko je v Stakeni snemal Turžanski »Volgo, Volgo«, v ateljejih berlinskega »Universal filma« in v Ufinih delavnicah v Neubabelsbergu in Tempelhofu, ko so snemali »Čudovito laž Nine Petrovne«, »Asfalt«, »Ženo na mesecu« in kulturne filme.

Zanimiv je ogled snemanja, zlasti pri berlinski »Ufi«, ki je največje in najmoderneje urejeno filmsko podjetje v Evropi.

A snemanje si ogledamo prihodnjič. Danes vas povabim na izprehod med filmske kulise. V Neubabelsberg. V filmsko mesto »Ufe«, ki leži med Berlinom in Potsdamom.

Na 455.000 m² vam v ateljejih in na prostem snemajo vse filme. V ateljejih prizore iz ulice, dvoran, palač, na prostem panorame mest, prizore iz trgov, tu snemajo bitke na morju in na kopnem.

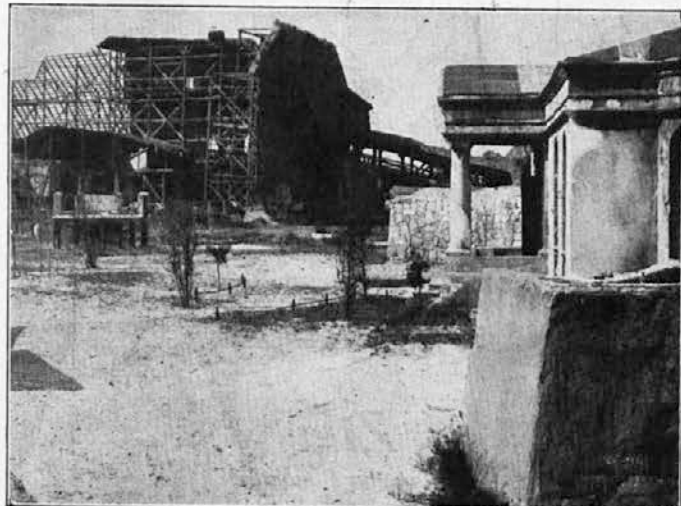

Pogled na kulise velemestnih ulic vsega sveta, ki jih po potrebi sproli predelajo

Foto Ufa

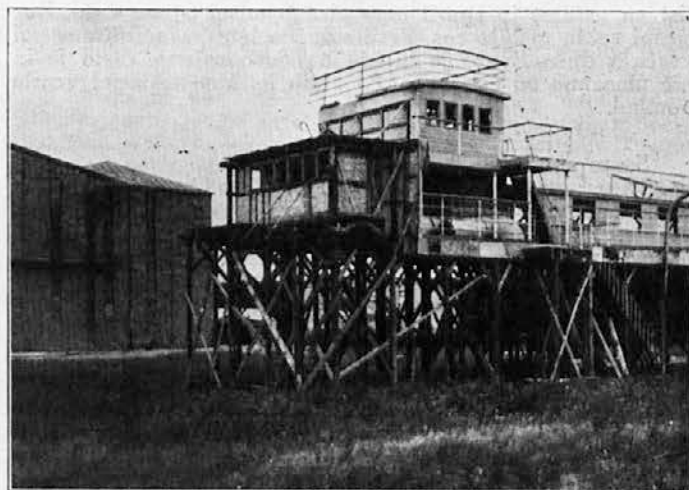
Tu so postavljene »stalne« kulise. Iz ilovice in papir-mašaja zgrajene trdnjave, tovarne, vile, meščanske hiše, improvizirana jezera in letovišča, cesta modernih mest in podrtije zapuščenih predmestnih ulic, grška svetišča poleg moderne cerkve, ruska stepa poleg pročelja beneške palače.

A vse le do polovice izdelano. Vsaj sedaj, ko je inženjer Schufftan iznašel način snemanja na podlagi modela.

Del »grškega« mesta

Foto Ufa

»Ladja« na »morju«

Foto Ufa

Prvič so se njegove iznajdbe poslužili o priliki snemanja Fritz Langovega filma »Metropolis«. Ali se spominjate ogromnih nebotičnikov tega gigantskega velemesta? Vse to so bili le kosi prepleksanih sten, katere je dopolnjeval natančno izdelani model.

Poleg aparata za snemanje stoji še par aparatov, med temi posebna kamera, ki projicira sliko modela (lahko tudi razglednice ali fotografije) na filmski trak. Operater snema torej istočasno sliko modela in prepleksano steno. Ti dve sliki se na traku zlijeta druga v drugo, in tako smo videli iz zgrajenega vhoda v tovarno in dopolnilnega modela na platnu — tovarne mesta »Metropolis«.

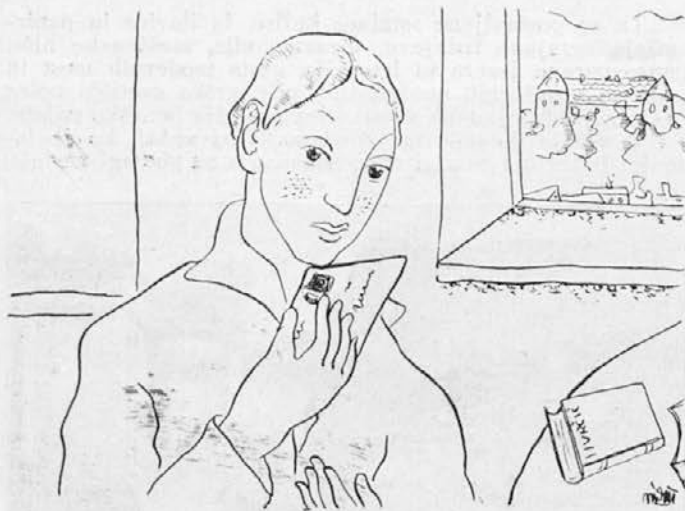
To so torej današnje kulise: par prepleksanih sten, vse ostalo je ali fotografija ali model, ki sliko dopolni.

Uporabo in prireditev kulis pa si ogledamo prihodnjič, ko bomo prisostvovali najbolj zanimivim snemkom »Volge«, »Asfalta«, »Nini Petrovni« in »Ženi na mesecu«.

F. D.

»Ilustracija«

Naslovno risbo »Slovenski milje« je narisal slikar prof. Avgust Černigoj.

Pisala mi je, naj pridem

Zila

Magajna Bogomir

Ilustriral Miha Maleš

I.

Pisala mi je, naj pridem.

Otrok sem. Dvom je izginil v hipu. Stisnil sem beli list na ustnice in ljubil lepo pisano misel njene duše. Kar so mi rekli, ni bilo res. Prvo solnčno leto vseučilišča se mi vrača v dušo. Sveže je in kot na novo rojeno. Čisto je in nič umazano od življenja. Po petih letih se je zopet vrnila pomlad.

* * *

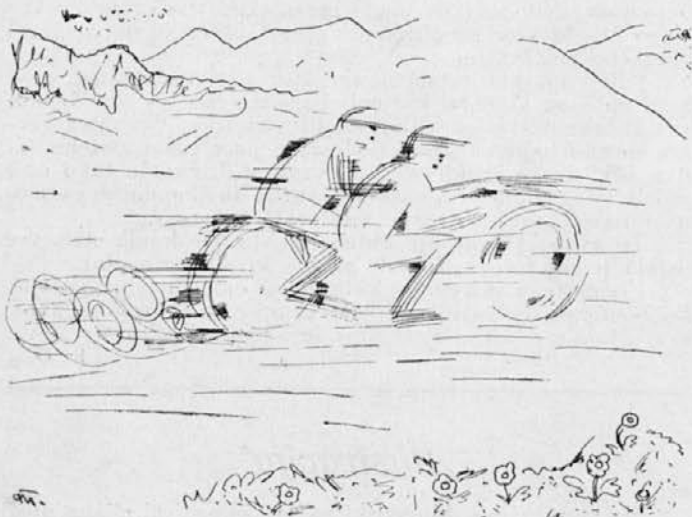
Samo sto ur je do njenega doma.

»Kam greš,« vprašujejo prijatelji. »Tja, kjer je ona edina čudovita roža sredi samotnega travnika daljne naše dežele.« Vprašuje sestra: »Kam greš?« Roki sem ji ovil okrog vratu in jo razkošno poljubil na lice. Oči mi vrisakajo. Sestra se smeje: »Le pojdi! Voz je pripravljen pred hišo. Solnce je osušilo cesto in ti bo kazalo pot.«

* * *

Pokrajine bežijo mimo — griči in vrste gora, bežijo mostovi, reke, cesta in oblaki nad njo. Vse trate so z zvončki in vijolami pokrite. Voz poje svojo pesem. Življenje se je iz mene zagrizlo vanj. Stotisoč metrov na uro... Solnce je vzšlo izza obzorja, zakrožilo visoko nad mojo mislijo, utonilo za gore. Noč. Milijoni svetov. Vidne in nevidne zvezdne ceste. Vseprostorje. Oboki vsemira. Angeli in Silfide pod njimi. Vrisk nočne ptice. Trepetajoči ples Undine nad jezerom. Potujoči balončki cvetov. Jutro. Zopet dan. Noč. Zopet jutro...

* * *

Pokrajine bežijo mimo...

Daleč za menoj so žalostinke daljnih dni, daljnih mest. Daleč za menoj so mrtve njive izgubljenih dni. Taval sem po povirju mnogih rek in iskal vira ene in edino prave. Rekla je sanja: Ob tistem viru boš našel cvet, ki je živ ves in iz zemlje same rojen. Oblak mi hoče zakriti solnce. Ne more. Prehitevam ga. Žarek, ki beži po cesti, bom ujel in ti ga prinesel v dar.

* * *

Še za desetimi gorami je njen dom. Do oblakov kipijo obrisi gora. Na cesto padajo njih sence. Vriskam v prepade, ki se odpirajo pod njo. Na dnu brzi reka. Ob njenih izvoriščih je dom Zile. Težka in spolzka je cesta. Voz poje svojo pesem. Za trenutek bi omagala roka in udaril bi s telesom globoko v kamenito naročje smrti. Zila. Lepo bi bilo ležati v strugi reke, ki je rojena v tvoji dolini.

* * *

Mimo je šel dobri človek in dvignil roko v svarilo. Oziram se. Daleč, daleč je že za menoj. Kdor si, bodi pozdravljen! Iz njenega kraja si doma.

* * *

Po isti poti se je vračala Zila iz tistih dni.

Rekli so mi prijatelji takrat: »Kot sluzava kepa je življenje, kot plesniva goba je. Nikdar ne iztisneš rubina iz nje.« Veroval sem, oni pa so šli k njej: »Kot sluzava kepa je življenje, kot plesniva goba je, je rekel, in ne veruje v rubin življenja. Mi pa vidimo vsi, kako dobra in lepa si.« Zato je bila potem noč toliko let.

* * *

Bom dohitel vstajenje?

V orjaška temna vrata se je zožila dolina. Od vrhov na vrhove visi črna zavesa oblakov. Izginil je mesec. Prižgal sem luči. Skozi njih sij drevijo sence brežuljkov, hiše uspavane v noč, sence čeri, kameniti grebeni, sence drevov in grmov. V mračnem morju nad menoj se je zasvetilo. Grom se kotali v dolino. Od gore do gore se odbija in zopet goreča griva na nebu za rojstvo novega groma. Zdrke in previsi vise nad menoj. Nebo, gore in voz pojejo veličastno pesem. Pojem tudi sam. V razigrano omotico se opijam. Sklonil sem telo do voza. Glavo sem primaknil naprej. Naliv mi bije v obraz. Oči gorijo in iščejo ceste. V doline in klance brzi sij luči. Samega sebe in svojo misel prehitevam. Pojem v noč in lovim odmev njenega imena, ki mi ga vračajo previsi.

Bom dohitel vstajenje?

* * *

V dalji pred menoj rastejo hiše. Strehe so rdeče kot ljubezen. Ustavil sem voz. Miru bi rad, da bi svež in brez strahu stopil v njen dom.

Iščem med hišami. Od malega okna sveti vame solnčna luč. Prav gotovo vem: Tisto okno je njeno.

Starec se mi bliža. Sključen je ves in palica mu trepeta v roki. Jeli mogoče, da žive v tej večnolepi dolini tudi starci? Kalno strme oči vame, kot da sem čudna prikazen, ki prihaja z drugega sveta. Moje lice je upadlo in ožgano od poti. V oči mi je utonilo hrepenenje. O, kako rad bi prve lepe besede na poti! Ta človek pred menoj je gledal v resnici, kar sem videl jaz le v sanjah. Videl je od prvih početkov rast čudovite rože: kako je vzklilo seme iz žive zemlje, kako se je razvrglo popje v rdeči cvet, videl je Zilo kot dete, videl jo je, ko je iskala belih kamenov v srebrni reki, njen odhod v široki svet, njen povratek v ta dolinski kraj.

»Ti veš, starec, je li ona doma?«

Starec se lovi z besedo.

»Prišli ste, gospod? Prav, da ste prišli. Rekla nam je, da ima ženina. Poslušajte zvonove! Človek bi mislil: Velika sobota je danes. Redkokdaj se zgodi na današnji dan. Pa se je zgodilo in Bog naj blagoslovi njeno dušo. Smrti zvonu in ne vstajenju, gospod!«

Divja bol mi je zagrizla v srce. Grabil sem starca za ramo: »Norec stari, kdo je umrl?«

Starec jeelja. Išče besedo. Izmaknil bi se rad. V krču so se ga vklebili moji prsti.

»Ona, ona — zdravnica naša. Pet let je živela med nami in tisoč dobrot je naredila ljudem.«

Veselje kipi znova v dušo.

»Naj umre, stokrat naj umre zdravnica! Čuješ, stokrat naj umre!«

* * *

Med tihimi hišami stopam. Na vsakem oknu gorita dve luči. Nobenega človeka ne srečam. Vsa vas je kot pravljica. Vsa vas je na drugem svetu. Kdaj sem že gledal to sliko? Slutnja jo je ustvarila nekoč. Sanje so jo obarvale. Moja misel je pela v njej.

Divja bol mi je zagrizla v srce. Grabil sem starca za ramo: „Norec stari, kdo je umrl?“

Glej, tam je vendar neko dete. Pet let ima. Dvignil sem ga v naročje. »Jaz sem Lidija,« mi pravi. Božam ji kodre. Nič več strahu ni v njenem pogledu. Šepetam ji: »Lidija, kje, čuj, kje je Zila?«

»Čigava?«

»Najlepša v vasi.«

Dete bliža usteca k mojemu obrazu. Govori tiho, tiho: »Gospod, Zila je odšla k vstajenju.«

* * *

Stojim ob cerkvi. Z gora grmijo možnarji. Njih glas bije v zvoke zvonov. Iz cerkve se vije procesija. Danes verujem v Boga. Molitev mi dehti iz duše. Ne vem, kaj molim. Nekaj silno lepega je.

Mimo stopajo ljudje. Kot sanja je vse. Kje si njihova kraljica? Iz svojega srca bom pesem tebi zapel, ki bo lepša od pesmi zvonov. Vrh visoke gore lepote ti bom zgradil svetišče. Kot solnčna piramida bo kipel tvoj tempelj v nebo. Nebo in vsa krajina bo svetišču za dvor. In romarji bodo potovali k tebi, svoji kraljici, venčani s pesmijo moje ljubezni.

* * *

Most, grajen pred stoletji, vodi čez reko. Stopal sem ob procesiji in se ustavljal na njem. Ne morem naprej.

Ljudje me gledajo. »Brezbožnik je in noče v vrsto,« mislijo v sebi. Če bi šel, bi je ne videl, kako stopa mimo. Sto ur sem vozil in nisem čutil utrujenosti. Sedaj pa je doživetje presilno. Za hip je dvignila obraz. Oči so zagorele v oči in je šla naprej. Lučke z oken ji svetijo v obraz. Še daleč, daleč je videti njeno telo.

Na mostu slonim. S pomladnimi šopi cvetic so mu porastle stene. Valčki voda skakljajo po belih kamenih. Rojeni iz lepote tega kraja, potujejo kot truma živih pravljič v naročje prezkemeljskih rek, v široko veličastvo morij.

* * *

»Kdo je tujec, ki je prišel k nam?« V sto gruč se je razdelila množica. »Kdo je tujec, ki je prišel k nam? Od prahu mu je bela obleka. Ves od solnea je njegov obraz. Oči so žive, kot da je le pesem v njih.«

Stopava po cesti. Otroci so naju obkrožili. Tudi oni vprašujejo nemo: »Kdo si, ki si prišel med nas?« Ljudje in otroci, kdo izmed vas je že zaslutil njeno lepoto?

* * *

Njen oče ne veruje vame. Težko roko mi nudi. Jaz bi rad rekel lepo besedo. Ne najdem je. »Od daleč, daleč prihajam.« »Zakaj?« Kako more vprašati. Zakaj so tisočletja hrepeneli ljudje po deveti deželi? Kdo more in kdo sme zaustaviti človeka, ki so ga v sanjah luči z neba poklicale na pot? Z zaprtimi očmi in z razprostrtimi rokami potuje v grozno veličastje lepega prikaza. Drugi gre z odprtimi očmi mimo in ne vidi nič.

* * *

Njena sobica je pod streho. Zila je prižgala luč. Z vrta rasto drevesa skoraj do oken. Vonj cvetočih jablan se širi k nama. Slika svete družine visi na steni.

»Zila!«

Rad bi povedal nekaj, kar je bilo rojeno v moji duši ob bregovih morja. Rad bi povedal o življenju mornarja, ki je kot ukleti Holanec brodil dvajset let po lastni duši in ni našel pristana v njej. Rad bi povedal, kako so kot iz večnosti, kot iz Hada potovale sence nad razburkanimi valovi holecine, kako je črna roka grabila za belo mislijo, ki se je onemogla opotekala v viharjih, kako je bolni krik črnogledja odmeval od stene do stene srca, kako so prsti grabili za lučjo, pa je bila luč trhlevina lesa, ki je gasnila v valovih, rad bi povedal o bledem kriku smrti, ki je drevel skozi mozeg in o smejočih se maskah ljudi, ki so nudili roke v pomoč in jih izmikali, ko sem segal po njih. Vse to bi povedal, a danes je samo ena beseda lepa:

»Zila!«

Njeni lici počivata v mojih dlaneh. Njena usta počivajo na mojih.

Ljubim radostni jok njenih oči.

* * *

Lidija in neki deček sta prišla v sobo. Vem, da ne slutita, zakaj jih je Zilin oče poklical s ceste in jih poslal v obisk. Smejem se. Dvignil sem oba na kolena. Gledam Zilo in ona se smeje. Oči govore veliko.

»Kako ti je ime, mali?« Boječ je in ne odgovarja.

»Glej, ljubica, mala dva!«

Pokleknila je na tla in razkošno poljubila oba otroka in nato — čisto nežno jih je prijela za roki, jih peljala skozi vrata in se vrnila.

Skozi okno dehtijo jablane.

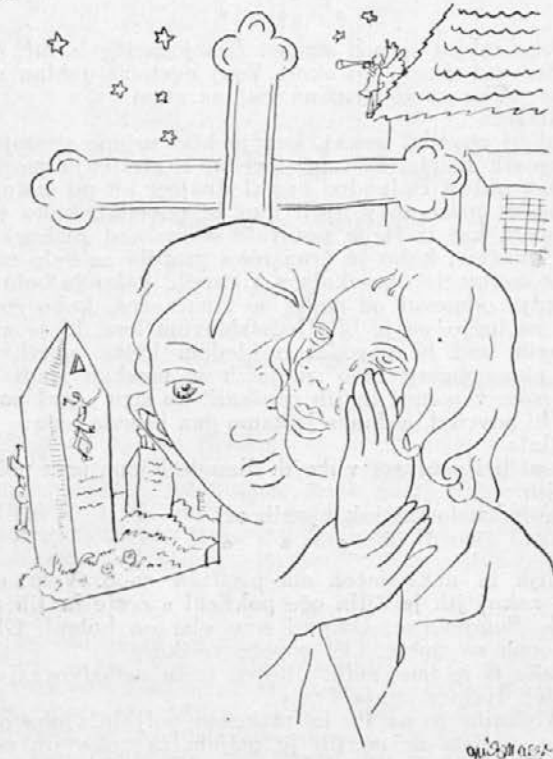

Olaf Globočnik: Bogomir Magajna, pisatelj — in abs. medicincec

Opolnoči potujeva po vasi. Mladci in dekleta stopajo od hiše do hiše. Pesmi pojo. Kdo je vedel za lepoto pesmi, ki so pete sredi noči!

Silni so vrhunci gora nad vasjo. Od vrha do vrha plavajo zvezde. V zametno črnino je pogreznjeno nebo. Le zvezde plavajo, plavajo — goreči svetovi veselstva. Krog vsakega nočnega solnca krožijo zemlje. Zila, katera je lepša od naše? Jeli le na eni izmed njih deklet, ki bi me priklicala od tebe na svoj svet?

Na grob svoje matere me vodi. Grem preko reke. Zvezde se gledajo v valovih. Ljubica, skloni svoj obraz nad reko in poigray se z očmi z zlatimi odsevi svojih sester z neba!

„Veruješ, dragi, da ona živi?“

V samotnem vrtu raste cerkev. Ob vsaki gredi dehtijo rože. Grob žene, ki jo je rodila, je negovan od njenih rok. Poljubil bi grudo, ki so se je dotaknili njeni prsti.

Zila joka in zvezde ji lesketajo v solzah.

»Veruješ, dragi, da ona živi?«

»Verujem.«

»Veruješ danes v vstajenje?«

»Verujem.«

Njena drobna roka počiva v moji dlani.

Zila, ob tej gredi naj bo posvečena najina ljubezen!

* * *

Jutro. Poslavljam se. Njen oče mi nudi roko. Pravi mi: »Mladi gospod, pod solncem je mogoče vse. Tisočkrat grenkejša je samota potem, če je bila le godba pred njo.« Ne razumem ga.

»Uro le, uro le še ostani!« prosí Zila.

Veliko in polno godbe je daljno mesto ob morju.

Zame je bila godba mrtva dosedaj. Ko prideš, nama bo ona vriskajoča pesem. Pridi in le svila bo tvoja postelj. Z dragimi dišavami ti bom mazilil lase. Kot srca široke rože bodo odsevale rdečino na srebrne stene in misel ti bo počivala kot živi metulj na širokih cvetih. V jutranjih urah ti bom zapel pesmi, da se boš gledala v njih kot v zrcalu, v večernih bo moje srce blazina tvojim kodrom. Truma dečkov bo nosila tvoja povelja ljudem in kor deklic bo prepeval, ko bodo potovali tvoji prsti po strunah harfe.

Vsaka moja ura bo do tvojega prihoda posvečena pričakovanju.

II.

Pred tednom mi je umrla mati. Sporočili so mi to, ko je že prst zakrila rakev. Bali so se mojega prihoda domov. Črno pismo mi je izročila Erika. Erika je hči lastnice vile, v kateri stanujem. Edini otrok je in ljubljen od vse okolice. Bral sem samo začetek in pismo je padlo na tla. Pobrala ga je Erika in spravila za bluzo. »Sprejela bom nase vašo bol.«

Vso noč sem slonel na oknu. Stala je pri meni in oči so ji plavale v joku. Jaz sem mislil na daljni kraj, kjer živi Zila. Tudi njej je umrla mati. Dvoje duš se je združilo v veselstvu, da blagoslovita najino ljubezen. Od tistih dni pa, ko sem potoval k njej, je dolgo, dolgo.

* * *

Danes je velika nedelja, je solnčni dan. Praznična je soba in posvečena v pričakovanju.

Erika je vprašala: »Zakaj ste prinesli te dehteče rože v sobo?« Molčal sem. Vprašala je: »Kdo vam je stkal dragoceno preprogo, ki vodi od vrat k ležišču?« Molčal sem. Odšla je in se vrnila zopet. Kdo ve, kam so ji zasanjane oči. Nudi mi belo dlan: »V čudovit svet potuje vaša duša. V preteklost gleda in bodočnost. Prerokujte mi z dlani!«

Pripovedujem, iščem, gubim se v besedah, iščem zopet, kot da pripovedujem otroku pravljico in vendar ni v njej imena: Erika.

»Tujka sem in vi ne morete umeti mojega srca.«

»Spoznavam ga, Erika! Čudovito lepa stvar je ženska.« Zgrozil sem se. Ali naj povem? Prijel sem jo za roko in jo vodil k oknu. Čutil sem, kako ji trepetajo prsti. Pred nama se je v srce obzorja širilo mesto.

»Erika, od tistih gora se pripelje ona danes. Sprejmite jo kot svojo sestro!«

Erika ima samo šestnajst let. Zato ji ne bo težko preko prve stopnice v življenju.

* * *

Hitim po širokih ulicah. Velikokrat sem potoval po njih in nisem videl ljudi. Danes bi objel vso brezkončno množico. Stopam v cvetličarno. Vseh barv je cvetje. Vonj me opijanja. Katera roža je najlepša? Trgovec, vse življenje ste preživeli med cvetjem. Izberite vi!

»Kupite ta grm! Le enkrat na leto se razpno cvetovi in žive kot enodnevnice samo en dan. Kot vino je sok, ki se pretaka v rdečih cvetih.«

Vrgel sem mu denar in hočem bežati z grmom na cesto. Cvetličar me lovi za roko: »Hej, gospod, plačali ste preveč!« »Pustite me!« mu kličem. »Vrnite se! Prvi ste, ki ste doumeli življenje teh bajnih pestrih otrok zemlje. Vrnite se! Dam vam cvet, ki ga ni videl še nihče izmed ljudi tega mesta. Le enkrat v sto letih požene popček in le enkrat v sto letih se razgrnejo rdeči listi. Skril sem rožo, da bi je ne gledali drugi. Sam sem stal ob njej in jo občudoval v teh solnčnih dneh. Vam, ki ljubite velikost mojega ustvarjanja, jo izročam. Kot kri človekovega srca je sok rdečih listov. V živi lepi ljubezni živi na vekomaj tisti, ki si jo pripne na prsi.«

Ko odhajam z njo, joka cvetličar za menoj.

* * *

Iz pre mnogih cerkva pojejo godbe zvonov. Muzikanti korakajo po cestah. Vse ulice so prepolne glasov. Neskončna je vrsta procesije. Hitim mimo. Prehitevam tisoče deklet. Pomladni prostor dehti po mladem življenju. Dekleta se ozirajo vame in oči jim gorijo: »Kdo je človek, ki nosi na srcu cvet, kakršnega nismo videli še nikdar?« In Erika je med njimi. V eni sami uri ji je obledelo in upadlo lice.

* * *

Pričakujem pred postajo. Ne vem, zakaj se mi je v teh trenutkih lepega pričakovanja izraz lica Erike toliko zarisal v dušo. Zvonovi ne pojo več. Gotovo se je že vrnila domov. Rekel sem ji pred odhodom: »Ko pride ona, pričakuj na vrtu in poljubi jo na lice.« »Izročila ji bom cvetja v pozdrav,« je odgovorila.

* * *

Zila je prišla. Stopil sem ji naproti, toda...

Poleg nje stopa visoki gospod.

Leto dni sem pričakoval in sedaj se ni ustavilo oko na njej. Gledam le črnega gospoda. Silno sladak je njegov obraz. Sama po sebi mu potujejo usta v nasmeh. V sto enakomernih kodrov so mu razdeljeni lasje in lesk majhnih oči se lomi v steklu naočnikov. Z roko si popravlja ovrtnico in gleda v svet, kot bi iskal izvoščka.

* * *

Podala mi je roko. »Torej si prišel? Glej vendar — prav da si prišel.«

In črnemu gospodu: »Pravila sem ti. Še z gimnazije se poznavam. To je tisti pesnik, o katerem sem ti...«

In jaz se hitro predstavim: »Inženir Strnad.«

»Jaz sem Ladislav Čermelj, zobozdravnik.« pravi visoki gospod z momljajočim glasom. »Silno me bo veselilo povabiti vas na čašo vina.«

»Oprostite, pravkar pričakujem nekoga.«

„Prav. Rekla bom tovarišicam, da mi jo je dal japonski konzul“

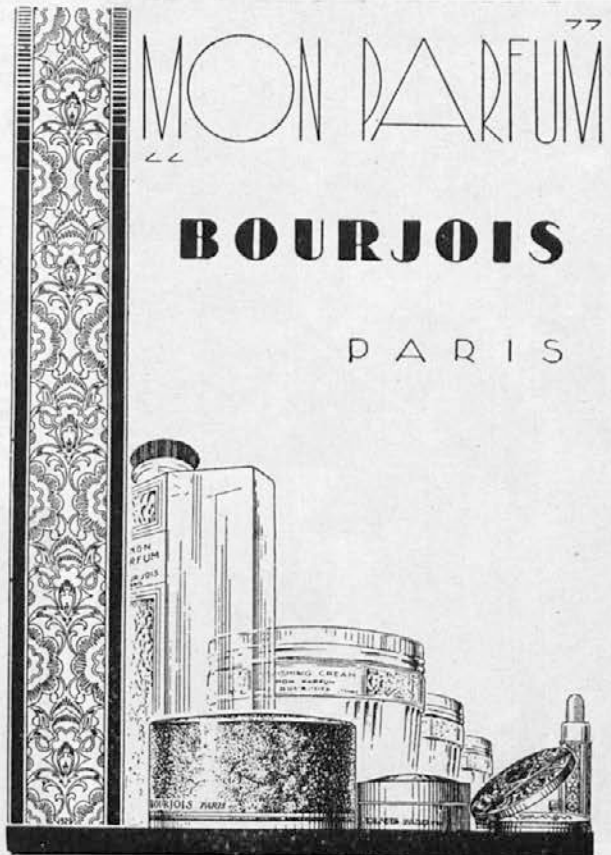
Bliža se mi neznano dekle. Dobrodušno se smehlja in si popravlja bluzo. »Gospod, so že vsi ljudje prišli z vlaka?« »Vsi.« Gleda me in zopet se smehlja. »Mogoče nimate stanovanja, gospod!« »Kako ti je ime?« »Milena.« »Ne grem s teboj. Vzemi to rožo in daj si jo za bluzo, da boš lepa.« »Prav. Rekla bom tovarišicam, da mi jo je dal japonski konzul.« Na tramvaj je sela in ko je potoval voz ob dolgi vrsti hiš, sem videl še dolgo rdeči cvet na prsih pocestnice.

* * *

V noči, ko sem se vrnil, me je čakalo sporočilo, da je Erika ušla od doma in da jo iščejo po vsem mestu.

* * *

To zgodbo sem pripovedoval veliki družbi v kavarni tujega mesta. Skoraj do njenega konca so me gledali vsi zaničljivo posmehljivo. Zato sem prelomil tok slik in sem se jim dalje dobesedno zlagal zadnje odstavke in glej — prijatelji častiti so se naenkrat resnično vzdostili in doživel sem navdušeno pritrjevanje. Resnično pa je, da Zila tisti dan ni prišla. Gospod Strnad pa čaka še danes pred postajo. Je res težko umljivo, a je tako in on ni norec, kar dokazujejo njegove jasne oči.

Joži

Fr Molnar

(To, kar bom povedal, se godi okoli polnoči in sicer tako, da slišim iz sosednje hotelske sobe v zdravilišču v svojo sobo.)

Mali Joži: Mama! (Tišina.) Mamaa! (Tišina.) Maamaaa!!
Oče: Joži! Če ne boš molčal, dobiš tako, da boš ležal ves teden v postelji. (Presenetljiva tišina.)

Joži (boječ): Mama!

Oče (vpije): Jezik za zobmi, Joži! Te ni sram, da budiš svojo mamo iz sladkega sna? (Rjove.) Naj spi!

Mati: Kaj je?

Oče: Zakaj nama ne da miru?

Mati: Nikar ne vpij nad njim!

Oče: Tega ne trpim, da bi nas budil iz spanja! Saj nismo sami v hotelu.

Mati: Otrok je še. Ne bodi tako surov.

Joži (se smeje tiho v blazino).

Oče: Le dajaj mu potuho. Baš to mu je še manjkalo! Če rečem le besedico, me nahruliš takoj, da sem surov. Niti ponoči nimam miru. Da bi bil to vedel pred tremi leti!

Mati (vzdihne): In da bi bila jaz to vedela!

Oče: Strašno, kako ga vzgajaš. Nauči ga, da naj ponoči spi. (Jezno.) Tu stanujejo bolni ljudje! (Vpije.) Vrgli nas bodo ven, če bo vedno vpil! (Rjove.) In nauči ga, da ponoči ne sme rjoveti! Razumeš? Mene pa ne uči dostojnosti! Razumeš?

Mati (blago): Joži je lepo vzgojen. Jožija ljubi vsak človek.

Gospod (iz tretje sobe): Vrag ga vzeml!

Oče: Tako ne sme biti otrok vzgojen!

Mati: Zato, ker ponoči vpije? Kdo ve, kaj bi rad, revček... Kaj bi rad, srček?

Oče (besno in porogljivo): Kaj bi rad, srček, zlato moje, dragulj, golobček moj?

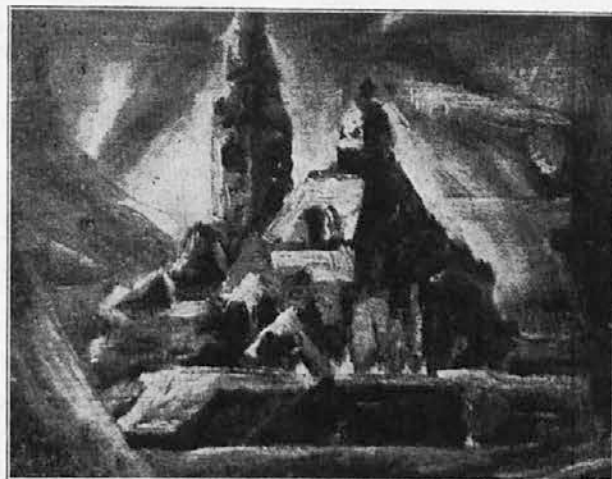
Joži (ne odgovori).

Oče: Joži!!! (Tišina.) Joži!!! (Tišina.) Jooži!!!!

Joži (se zbudi): Kaj je? Niti spati ne dajo človeku!

Levo:
Leon Kavčič:
Godec

Desno:
Leon Kavčič:
Cerkev

Leon Kavčič: Lastni portret

Slikarstvo

Prinašamo danes šest reprodukcij del Leona Kavčiča, mladega talentiranega slikarja in risarja, rodom Ljubljancana, ki pojde šele prihodnjo jesen na umetniško akademijo. To so zanimiva dela, katera ogrejejo človeka prav tako kakor Kavčičeve risbe. Št. Vid z arhitektoniko luči in barve, Godec s sugestivnim barvnim

stilom figure in drevesa in lastni portret z naravnostjo svojo. — Leon Kavčič bo po prvih mesecih akademije, ako bo naslikal še enega Godca, že vedel bolje postaviti figuro na tla in izrisati drugo polovico slike; on se bo naučil tam marsikaj koristnega in puncto slikarjevo rokodelstvo. — Toda slikarskega pojmovanja akademije navadno ne vzgoje in zato naj ostane zvest sebi in naturi, ki jo je lepo in močno upodobil v Lastnem portretu in zlasti v levi partiji slike Godec, ki diši obenem po zemlji in slikarstvu. — Tole mu dajem za na pot in mislim, da mu ne bo škodilo. R. L.

Leon Kavčič: Linorezi

Ivan Čargo: Lev Nikolajevič Tolstoj

Lev Nikolajevič Tolstoj: Ana Karenina

9. septembra 1928 je minulo sto let, ko se je rodil v Jasni Poljani na Ruskem poznejši veliki pisatelj in mislec Lev Nikolajevič Tolstoj. Slovenci smo počastili ta jubilej z novo izdajo novega prevoda enega najsilnejših romanov svetovne literature, Tolstega roman »Ana Karenina«. Obširni roman je izšel v izvrstnem prevodu znanega slovenskega prevajalca Vladimirja Levstika v dveh debelih, razkošno opremljenih in lepo vezanih delih. Vsak, kdor v poplavi današnje plitve literature ne najde tistega zadoščenja, ki ga terja njegovo duševno razpoloženje in iskreno čustvo, si bo brez odlašanja nabavil to knjigo. Izšla je v založbi »Svete«, natisnila jo je tiskarna »Slovenija« v Ljubljani. Oba zvezka staneta v zaščitnem kartonu 200 Din. Založništvo dovoljuje plačilo v obrokih.

Spodaj prinašamo odlomek iz romana, smrt Ane Karenine, ki nima podobnosti v vsej svetovni literaturi. Prečitajte in videli boste, da je to knjiga, ki si jo morate neutegoma nabaviti!

»Ana Karenina«

(osmi del, XXXI. poglavje, str. 1021—1025).

Dve hišni, ki sta hodili po ploščadi, sta obrnili glavi za njo in glasno nekaj modrovali o njeni toaleti: »Te so prave,« sta rekli o čipkah, ki jih je imela na sebi. Tisti mladi ljudje ji še vedno niso dali miru. Spet so prišli mimo nje, gledali ji v obraz, smejali se in z nenaravnim glasom nekaj kričali. Načelnik postaje jo je mimogrede vprašal, ali se misli peljati. Deček, ki je prodajal kvas, ni odvrnil oči od nje. »Bože moj, kam naj se obrnem?« je premišljevala stopaje vse dalje in dalje po ploščadi. Na koncu se je ustavila. Gospa in otroci, ki so bili pričakali nekega gospoda z naočniki in so se soglasno smejali in govorili, so jo radovedno ogledovali ter utihnili, ko je prišla do njih. Pospešila je korake in krenila mimo njih na kraj ploščadi. Tovorni vlak je prihajal. Ploščad se je stresla in Ani se je zazdelo, da se spet pelje.

In tisti mah se je spomnila moža, ki ga je bilo povozilo na dan njenega prvega srečanja z Wronskim, in je spoznala,

kaj ji je storiti. Z brzimi, lahnimi koraki se je spustila po stopnicah, ki so vodile od sesalke k tiru, in obstala pred vlakom, ki je šel tik mimo nje. Zrla je na vrsto voz, na vijake in verige, in na visoka železna kolesa prvega voza, ki je počasi drdral proti njej, trudeč se, da bi z očmi pogodila sredino med sprednjimi in zadnjimi kolesi ter ujela trenutek, ko bo ta presledek baš pred njo.

»Tjale!« si je rekla, gledaje v senco voza, na z ogljem pomešani pesek, s katerim so bili posuti pragovi, »tjale, baš v sredo, in on bo kaznovan, jaz pa rešena vseh in sama sebe.«

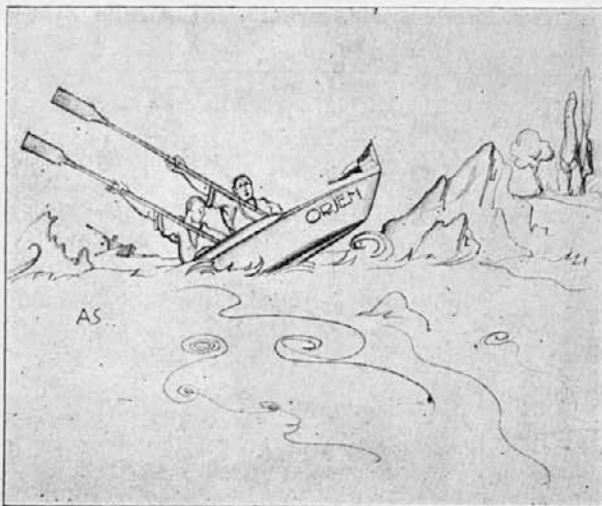
Hotela se je vreči pod prvi voz, čigar sredina je šla v tistem trenutku mimo nje. Toda rdeča torbica, ki jo je hotela sneti z roke, jo je zadržala, in že je bilo prepozno: Sreda jo je minila. Treba je bilo počakati drugega voza. Obšlo jo je podobno čustvo, kakor kadar se je pri kopanju spravljala v vodo, in prekrizala se je. Privajena kretnja, ko je napravila znamenje križa, je vzdramila v njeni duši celo vrsto dekliskih in otroških spominov; tema, ki ji je zastirala vse, se je mahoma raztrgala in za trenutek se ji je pokazalo življenje z vsemi svojimi svetlimi minulimi radostmi. Toda ona ni odvrnila oči od koles bližajočega se drugega voza. In natanko v tistem trenutku, ko je bil presledek med kolesi tik pred njo, je vrgla rdečo torbico od sebe, stisnila glavo med ramena, pala pod voz na roke in se lahkotno, kakor bi nameravala takoj zopet vstati, spustila na kolena. In isti mah se je ustrašila tega, kar je delala. »Kje sem? Kaj delam? Zakaj?« Hotela se je pobrati, vreči se nazaj, toda nekaj ogromnega in neizprosnega jo je sunilo v glavo in jo za hrbet potegnilo s seboj. »Gospod, odpusti mi vse!« je zamrmrala, čuteč, da je odpor nemogoč. Seljak je onegavil nad železjem in nekaj govoril pri tem. In sveča, pri kateri je čitela knjigo, polno nemira, prevare, gorja in zla, je vzplapolala svetleje ko kdaj, obsijala ji vse tisto, kar je bilo prej v temi, zaprasketala, mrknula in ugasnila za vselej.

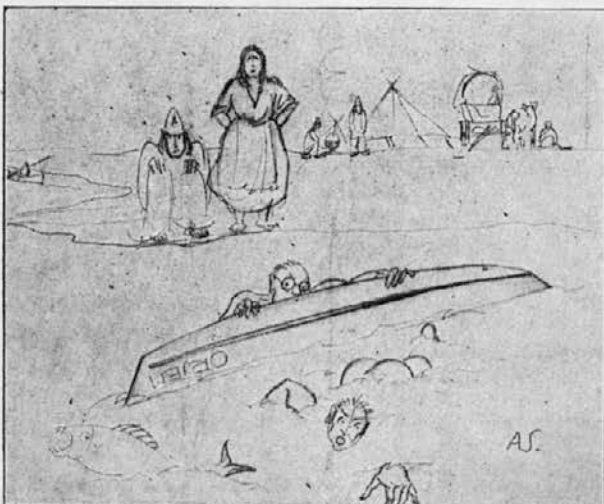
Miha Maleš: Dr. Rajko Ložar, kolorirana risba

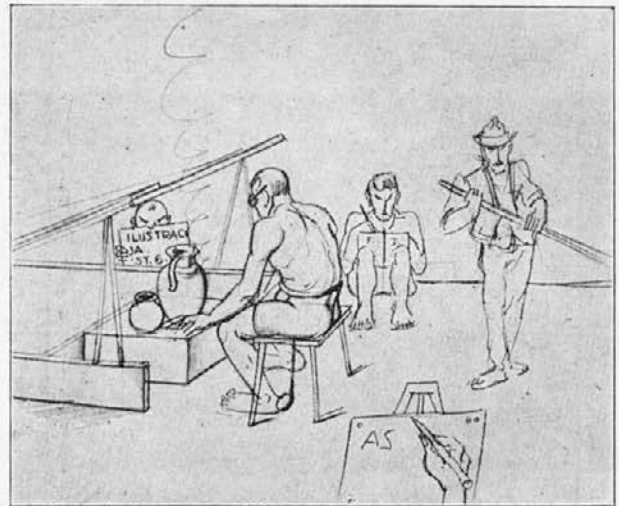
Pred odhodom s čolni po Savi in Donavi. Na kopnem

Pred Krškim jih junaštvo mlneva, Sava je deroča in ...

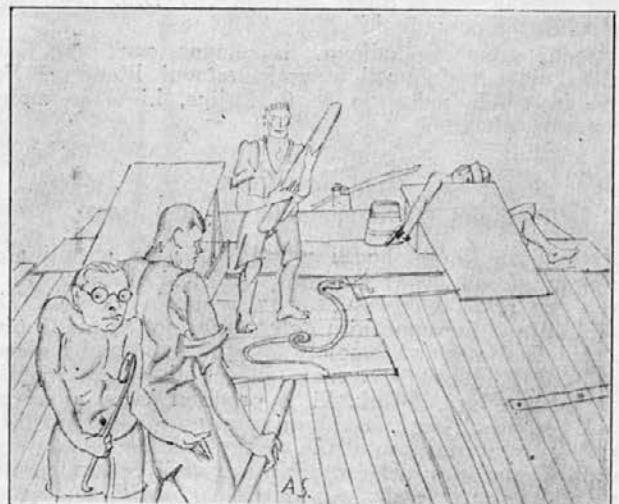
Zagreb imajo že za seboj. Zavozili so v vrtinec in se ...

V Sisku so naši potniki dohiteli splav in na njem prenočevali. Vidimo jih pred večerjo, vsakega pri svojem delu

Tu se je enemu zgodila zabavna zgodba. V copatkah, plavalnih hlačah in ameriški čepici je koračil po vasi in nakupoval živež. Ko se je vračal proti bregu, ga je dohitela ciganska družina. „E, šta nosiš, cigo?“ vpije za njim star vaščan, misleč da spada k vagabundom. Da bi mu ne pokvaril veselja, je uprl D. vanj nedolžno oči „Pa kupio sam mlijeka, gospon“ in urno krenil k bregu

„Modras je na splavu!“ je zakričal splavar. V trenutku so bili pokoncu. S. je zgrabil za kol. F. se je splazil za njim z zajemalko. D. je pa z revolverjem vred zaneslo za streho lope. (Ne radi strahu, da bi kdo napačno ne sodil, ampak, da bi lažje nameril — če mu smemo verjeti)

*Na solncu
in ob morju.
varujejo nežno kožo
Elida kreme.*

Pred solnčanjem, kopanjem in spanjem-Elida Creme de chaque heure!
Po kopelji in vsak čas podnevi Elida Creme de chaque heure.

ELIDA

Jahta gospoda vojvode

Sven Elvestad

Ilustriral Albert Sirk

(Dalje)

IV.

Thomas Busch požene banko k vragu.

»In to takoj?« je vprašal Krag.

»Da, skoro da takoj. To se pravi: odšel sem iz igralnice in se namenil, da poiščem damo, ki sem jo že delj časa opazoval. Bila je zelo lepa in oblegana od gručke kavalirjev, kjerkoli se je le pokazala. Kar nič ni bilo težko, da sem se upoznal z njo. Saj pač na vsem svetu ni ženske, ki bi ne hotela supirati z možem, ki je v par urah v igralnici izgubil pol milijona. Torej supirala sva. Večerja je stala kakih 1000 kron in drugega dne sem ji poklonil dragulje v vrednosti 25.000 kron. Najodličnejši draguljar Ostenda jih ji je poslal okrog poldneva. Ob pol dveh, ko je šetala ob moji desni strani po promenadi v parku, jih je že nosila. Še pred dvemi je bilo dobro mnenje o meni restavriračo, kakor da ne bi nikoli drugače mislili o meni. Ob šestih popoldne sem kósil z mojo damo v veliki dvorani — pogledi vseh navzočih so streljali v naju. Ob pol devetih zvečer sem pognal banko k vragu.«

Asbjörn Krag je planil kvišku.

»Dovolj je tega.« je vzkliknil jezno. »Preveč je dragocen čas, ki ga imava s prijateljem Elvestadom na razpolago, da bi ga zapravljala s poslušanjem takih razbojniških povesti.«

»To so moji memoari.« je odvrnil pustolovec in nagubančil čelo. »Zločinec nikdar ne laže v svojih memoarih. Verujte mi, ali ne, kakor hočete. Toda prisegam vam, da je vsaka moja beseda čista resnica.«

Ves nejevoljen je Krag zopet sedel in jaz sem bil zopet pripravljen, da nadaljujem s hitrimi beležkami stenograma Buscheve razbojniške štorije.

»Kakor sem rekel.« je nadaljeval pustolovec, znova, »ob pol devetih sem pognal banko k vragu. Izgubil sem že 27.000 kron, ko se je naenkrat pokazala črna. Moj dobiček je znašal 945.000 kron in tako sem prisilil banko, da je za tisti večer ustavila obrat. Z isto mirnodušnostjo kakor sem prej požrl svoje izgube, sem spravil zdaj svoj dobiček in to je vzbudilo seveda zopet senzacijo. Od vseh strani so drli skupaj, da bi videli moža, ki je pognal banko k vragu. Cela armada radovednežev mi je sledila za petami, ko sem šel proti pomolu (v žepih težek denar), kjer me je čakala moja gondola. Ko sem prišel v Ostende, sem bil v posesti enega milijona. Toda moje izgube v zadnjih dneh so znašale pol milijona, imel sem torej le še 4-500.000 kron. To mi nikakor ni bilo dovolj. Kljub temu sem napojil svoje

moštvo s šampanjcem — nu da, to sem moral storiti, taka je bila cela zadeva.

Drugega dne sem bil zopet v igralnici... Tu pa bom zaenkrat prekinil svoje pripovedovanje. Tudi bi rad videl, kako je gospod Sven Elvestad napisal vse to.«

»Kako mislite?« sem vprašal začuden. »Nič drugega nisem napisal kot to, kar ste pripovedovali. Tu je stenogram točno po vaših besedah.«

»Da, da! Toda videl bi rad, kako ste predelali in stilizirali to mojo zgodbo. Ne bom nadaljeval, dokler mi tega ne dovolite.«

»Vi hočete, da vse to prepisem, preden nadaljujete?«

»Da, na vsak način. Poleg tega bi imel zelo rad, da vso zgodbo primerno retuširate. Moje pripovedovanje so sama gola dejstva. Prosim torej, če ugodita moji želji, da jutri zopet prideta. Potrebujem tudi malo časa, da uredim svoje misli, preden nadaljujem.«

Jezno sem vtaknil rokapis stenograma v žep. Nisem pričakoval, da bo Busch tako hitro prekinil svoje pripovedovanje.

»Bojim se.« je rekel Krag, »da ste nehali zato, ker niti sami še ne veste, kako se naj prigoda konča.«

Thomas Busch je namršil obrvi in se obrnil k meni: »Na vašem obrazu berem, da mi verujete, in zato me moji memoari kar nič ne skrbe. Mislim, da so v pravih rokah.«

Poklonil sem se.

»Okusno se oblačite.« je nadaljeval.

Ves zaprepaščen sem ga pogledal, zato je pristavil:

»Da, prav zares, kakor pravim — ta rjavi površnik ni napačen.«

»To... hm... to je navaden ulster.« sem zajecljal. »Nič ni na njem, kar bi bilo v oči.«

»Res je to, toda dobro se vam prilega kakor tudi vaš mehki klobuk. Dovolite, da si ga ogledam? Kakšno številko nosite?« Izprožil je svoje vklenjene roke in jaz sem mu podal klobuk. Pazno si ga je ogledal in veriga mu je dovolila baš toliko, da je zdrsnil z rokama preko njega.

Radovedno sva opazovala s Kragom to početje tega svojevrstnega moža. Niti malo si nisem mogel misliti, kaj da namerava... šele par dni kasneje mi je bilo jasno vse.

»Čudno.« je rekel, »zakaj nosite svoj robec v klobuku?«

»Moj robec?« sem ponovil začuden in tisti hip opazil, da vleče nekaj belega iz klobuka. »To ni moj robec. Vedno ga nosim v žepu.« Da se prepričam, sem segel v žep —

toda tu ga v moje veliko začudenje ni bilo. Smeje mi je podal Busch robec, ki je bil v resnici moj.

»Kakor vidim.« je rekel Asbjörn Krag, »ste poleg vseh drugih svojih lastnosti tudi eden prvih žeparjev na svetu.«

Vzel sem klobuk in vtaknil svoj robec v žep.

»Ali mi morete povedati, koliko je ura?« je vprašal.

Segel sem v mali žep — toda ure, moje ure ni bilo v njem. Obnemel sem v začudenju. Detektiv se je glasno nasmejäl, ko je videl moj klavni obraz. S skritim nasmeškom mi je ponudil jetnik mojo uro.

»Ne bi me kar nič začudilo.« je vzkliknil Krag, »če bi bil Thomas Busch tudi v posesti tvoje denarnice.«

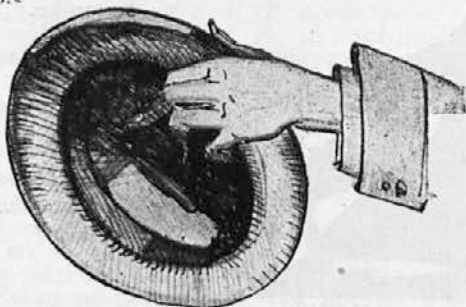
Beli zobje: Chlorodont

prijetno osvežujoča zobna krema s poprovo meto **Chlorodont** napravi zobe bleščeče bele in varuje dragoceni zobni email, daje zobem sijaj slonove kosti, jih naravno očisti in odstranjuje neprijeten duh ust. Prepričajte se najprej z nakupom ene tube po Din. 8.—, velika tuba Din. 13.—; Chlorodont-ustna voda steklenica Din 17.50. Zahtevajte vedno **samo prístni Chlorodont** ter zavračajte vsak nadomestek! Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvoornice Zlatorog, oddelek Chlorodont, Maribor.

115

»Prav imate,« je rekel pustolovec in mi dal mojo denarnico. Situacija se mi je naenkrat zazdela tako komična, da sem izbruhnul v vesel smeh.

»Čudim se,« je rekel Krag, »da ste igrali v igralnici, da bi pridobili milijone. Saj bi si jih mogli vzeti kar na brzo roko.«

»Pozabljate, da pravi igralec uživa v tisti napetosti igre same... Zdaj pa sem utrujen, gospoda moja, in iskrena hvala za prijetno spremembo in zabavo tega dne.«

Hip nato sva že bila v hodniku. Krag je pazil, da so bila vrata, za katerimi je legel k počitku najelegantnejši in najprijetnejši družabnik, ki sem ga le poznal v svojem življenju — in obenem največji internacionalni pustolovec, da so bila dobro zaklenjena.

Asbjörn Krag ni bil baš zadovoljen z uspehom najinega oliska.

»Laže nama,« je rekel mrko, »ali pa pripravlja nekaj posebnega in nevarnega.«

Jaz za svojo osebo sem želel, da bi slišal prigodo o kapitulaciji mesta Ostende do konca. Že sama fantastičnost te zamisli mi je neizmerno ugajala. Mimo tega me je zanimal zločinec še prav posebno. Končno se mi je tudi posrečilo, da sem pregovoril svojega prijatelja Kraga zbog nadaljevanja tega intervjuja.

Da bi se prepračil, če je kaj resnice v vsej tej zadevi, ki nama jo je pripovedoval pustolovec, se je podal detektiv na pošto in oddal brzojav sledeče vsebine:

Policija, Ostende.

Prosim ugotovite, če se je mudil tam maja ali junija 1904 portugiški vojvoda z lastno jahto, če je igral za visoke vsote in bil zelo ekstravaganten. Velike važnosti.

Asbjörn Krag,
detektivsko odelenje, Oslo.

Obljubil mi je, da me takoj obvesti, ko prejme odgovor in jaz sem odšel proti domu.

Ko sem hotel v hodniku svojega stanovanja odložiti klobuk, sem opazil, da je na robu malo bel, kakor je belo apno. Mislil sem, da sem na stopnicah brčkone švrknul z robom klobuka ob belo steno, in nisem se več zmenil za to. Takoj sem sedel k pisalni mizi in začel pisati po stenogramu. Predvsem sem se hotel potruditi, da obdržim kolikor le mogoče pustolovčeve lastne besede. Naslov sem napisal tak-le:

Prigode Thomasa Buscha.

Prva povest.

Ta naslov se mi je zdel dober, spominjal me je na Boccacia. Veselila me je misel na zanimanje, ki ga bodo vzbudile

dile te štorije, ko bodo izhajale v listih. Prvi del sem zaključil z besedami: »Četrty dan je vstopil Thomas Busch zopet v razkošno razsvetljeno igralnico, kjer je že bila zbrana elegantna publika kopališča.«

Komaj da sem pristavil piko, že so se odprla vrata in vstopil je Asbjörn Krag.

»Ali že imaš odgovor?« sem hitro vprašal.

Brez besede mi je vrgel na mizo brzojav, podpisan od ostenske policije:

Omenjeni portugiški vojvoda se je mudil s svojo jahto poleti 1904 tu za kratek čas. Bil je zelo ekstravaganten. Direkcija igralnice ne da nobenega konkretnega objašnjenja.

»Torej je le res,« sem vzkliknil. »Ta fantastična povest o kapitulaciji mesta Ostende je torej resnična!«

»Teja ne verujem,« je menil Krag. »Brčkone misli Thomas Busch čisto nekaj drugega kot to, da bi se mu bilo posrečilo dovesti evropsko mesto do kapitulacije. Toda zbog tega brzojava iz Ostenda zanima zdaj tudi mene, da čujem konec njegove štorije.«

(Dalje prihodnjic.)

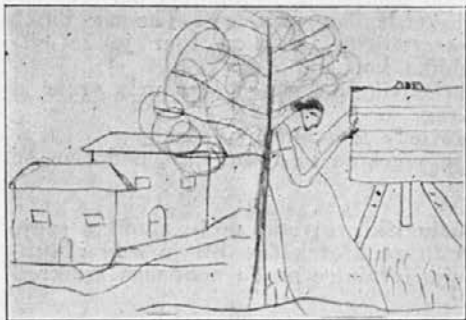
Milorad F. Storff: Portret žene, olje

Kako rišejo in pišejo naši malčki

Šestletna Angelca Mestek je poslala svojemu sošolcu »razglednico« s sledečo vsebino:

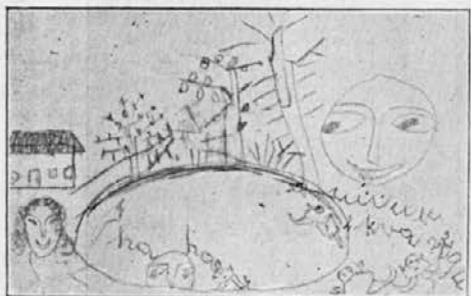
Dragi sošolec, pošiljam Ti sliko naše ljube gospe — Kaj ne, danje podobna. Več jaz jo imam strašno rada. Ko bom prav dobro znala delati jo bom naredila za angeljčka, pa ti bom že poslala. Nariši jo tudi Ti in mi pošlji. Pozdrave od Mimice.

Jaz veliko mislim na Vas. Dolgčas mi je. Rada Vas imam čez vse na svetu. Škoda draga gospa učitel ica, da Vas ni tukaj. Tako lepo je sedaj, ko dopoldanšne solnce sije na zemljo in se vsako zrno zasveti prej ko pade na njivo kakor živ cekin. Prosim odgovor. Prav gorko Vas pozdravlja Vaša mala hvaležna Mimica

in potem zopet pobara gospo učiteljico, kako se rišejo hiše v kotih? Moja ljuba ga. učiteljica!

Lepo se Vam zahvalim za kartico. Kako znate Vi lepo risati. Prav lepo prosim, dovoliti mi, da bom prihodnič delala na desko. Dobra gospa, prosim če bi mi povedali kako se dela hiše v kotih. Sem že pet kartic pokvarila ker ne spravim nič skupaj. Z odličnim spoštovanjem Vas pozdravlja in poljublja Vaša Mimica

Šestletni Ludvik Zadnek je narisal pokrajino s hišico, drevesi in luno, ki se vidi v jezeru: ha, ha! se smeje. In v jezeru so žabe, katere regajo: 2 kva 2 rega X 2...

Vsi malčki-umetniki so učenci osnovne šole v Mohorjih pri Velikih Laščah.

Malčki!

Pošljite nam lepih risb (risane s tušem ali vsaj s črnilom!) in kaj lepega nam napišite. Če boste pridni in če lepo narišete in napišete, bomo priobčili vse! Torej na delo!

Uredništvo.

Desetletna Mimica Cimperman je poslala svojemu sošolcu »razglednico« s sledečo vsebino:

Draga gospa učiteljica, naj Vam povem, da naš ata sejejo ječmen, mama pa so bolni. Rada Vas imam čez vse na svetu. Škoda draga gospa učitel ica, da Vas ni tukaj. Tako lepo je sedaj, ko dopoldanšne solnce sije na zemljo in se vsako zrno zasveti prej ko pade na njivo kakor živ cekin. Prosim odgovor. Prav gorko Vas pozdravlja Vaša mala hvaležna Mimica

in potem zopet pobara gospo učiteljico, kako se rišejo hiše v kotih? Moja ljuba ga. učiteljica!

Lepo se Vam zahvalim za kartico. Kako znate Vi lepo risati. Prav lepo prosim, dovoliti mi, da bom prihodnič delala na desko. Dobra gospa, prosim če bi mi povedali kako se dela hiše v kotih. Sem že pet kartic pokvarila ker ne spravim nič skupaj. Z odličnim spoštovanjem Vas pozdravlja in poljublja Vaša Mimica

Šestletni Ludvik Zadnek je narisal pokrajino s hišico, drevesi in luno, ki se vidi v jezeru: ha, ha! se smeje. In v jezeru so žabe, katere regajo: 2 kva 2 rega X 2...

Vsi malčki-umetniki so učenci osnovne šole v Mohorjih pri Velikih Laščah.

Tako se je narisala — v ogledalu — desetletna Vita Staretova iz Kamnika.

Opazujte konturo!

Vzemite barvast papir in škarje, pa poskušajte izstriči tem podobne silhuele!

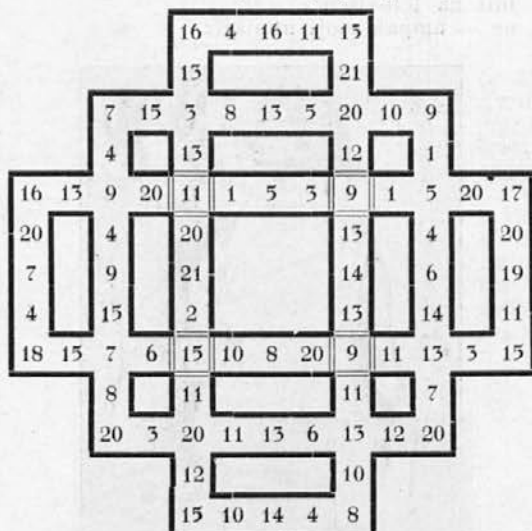
SALDA-KONTE
ŠTRACE
JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE
MAPE
ODJEMALNE
KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI
PO IZREDNO
UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNIKA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ **K. T. D.**
V LJUBLJANI, KOPITARJEVA 6/II.

Uganke

Križni stik. (—zl—, Ljubljana.)

Ključ: 8, 7, 5, 1, 12 del ladje
 10, 1, 11, 19 živalski produkt
 21, 15, 6, 16, 13, 2, 20, 17 vrsta jabolk
 22, 18, 4, 14 zvezdni pojav
 3, 1, 8 izdih

V kvadratnem okviru bereš pogovor

Izgubljeni novci.

Mati pošlje 10 letnega sinčka k trgovcu plačati neki račun. Otrok vzame denar, a ker so bili sami dinarski novci, se gre z njimi igrati. Ko se naigra, odide k trgovcu. Med potjo pa izgubi denar. Vsega objokanega sreča najditelj. »Zakaj pa jokaš, fantek?« »Denar sem izgubil.«

»Koliko pa si ga imel?« »Tega pa ne vem; vem pa, da sta mi ostala 2, če sem jih postavljaj v vrsto po 3 ali 5, in 5, če sem jih postavljaj po 6 ali 8. Če sem jih dal pa po 7, mi ni nobeden ostal.«

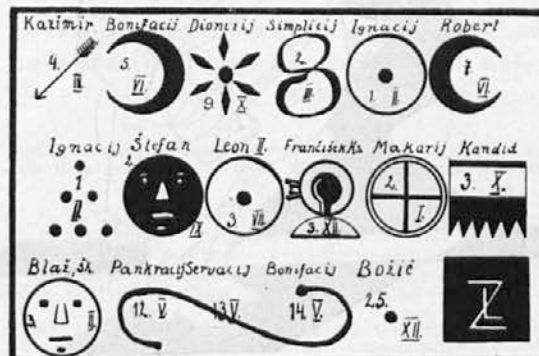
Najditelj poizkusi vse, kakor je otrok povedal in ugotovi, da je izgubljeni denar res njegov.

Koliko dinarjev je imel?

Računska naloga.

Koliko ostane, če vzamemo od 50 10 proč?

Pratika.

Rešitev uganek iz 7. številke:

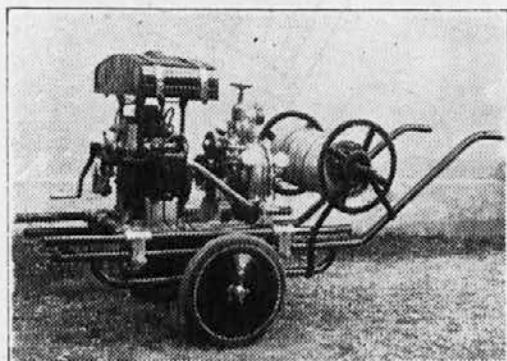
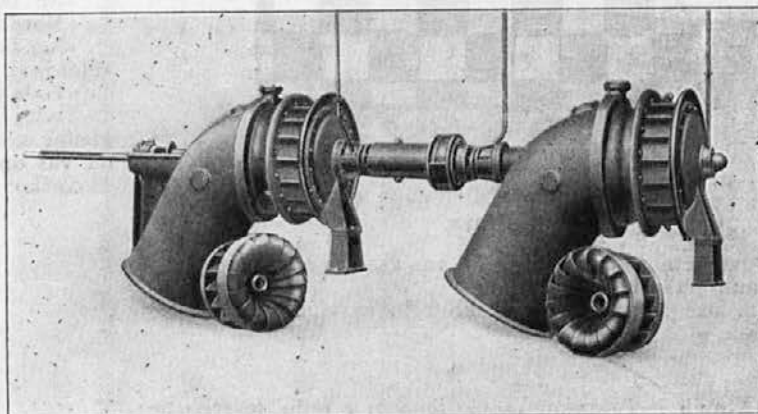
Kitajska pisava.

Če obrneš, dajo debele črte ime: Ilustracija.

Risarski pogreški.

1. Ura: a) številka 4 je v resnici 6, b) številka 6 je v resnici 4, c) številka 9 je v resnici 11, d) številka 11 je v resnici 9. — 2. Toplomer: a) glavica živega srebra bi morala biti spodaj, b) R bi moral biti na levi, C na desni, c) za R in C je enaka skala, kar je napačno, d) pri C je število 50 pogrešno. — 3. Nožiček: a) rezili sta na hrbtu nožička, b) pri malem rezilu spodaj manjka žebelček.

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D. LJUBLJANA

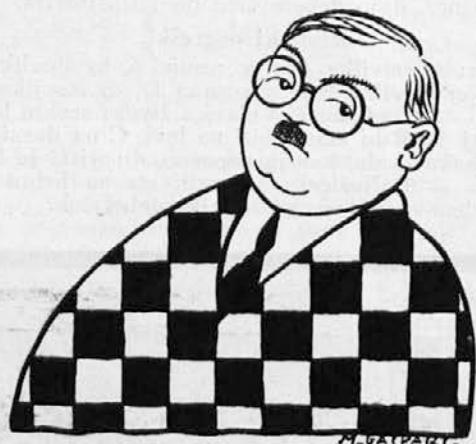
Stroji za obdelovanje lesa:

polnojarmeniki najmodernejshe konstrukcije, skobelniki, krožne in nihalne žage na transmisijski in električni pogon

vodne turbine; transmisije; železne konstrukcije; ognjegasne brizgalne, ročne in motorne; vodne, parne in plinske armature; zvonovi

S šahovskega turnirja v Karlovih Varih. — Dr. Milan Vidmar, naš svetovnoznani šahist kol „brigadni general“ v karikaturi F. Uršiča

in v karikaturi M. Gasparija

Kultura.

»Neverjetno! Zunaj na deželi vas vsakdo pozdravi. Tu, v Ljubljani, pa nihče.«
 »Tam pač še ni kultura tako zelo razvita.«

Usodno.

Pri X-ovih je čajanka. Vse je lepo in v redu, le srebrne žlice so pretenke.
 »No, veste kaj, te žlice — — —,« skomizgne mlada dama.
 »Prav pravite; res so neverjetno tenke,« ji pritrdi gospa X.
 »Kje neki ste dobili takšne skaze?« vpraša mlada dama.
 »Vaša gospa mama mi jih je podarila za poroko.«

Telefonski pogovor.

»Halo, je tam 25-84?« — »Da!« — »Ali imate morda še dva boljša sedeža skupaj?« — »Kaj?« — »Če imate še dva boljša sedeža?« — »Mi sploh nimamo nikakih sedežev!« — »Tako? Ali ni tam opera!« — »Ne, britof!«

Prijateljstvo.

»Ali mislite, da je mogoče prijateljstvo med možem in žensko!«
 »Če je ženska grda — da!

Počitnice.

»To poletje, se mi zdi, da ste se sijajno popravili!« pravi prvi drugemu.
 »Res je!«
 »Ste bili na letovišču?«
 »Jaz ne — ampak moji upniki!«

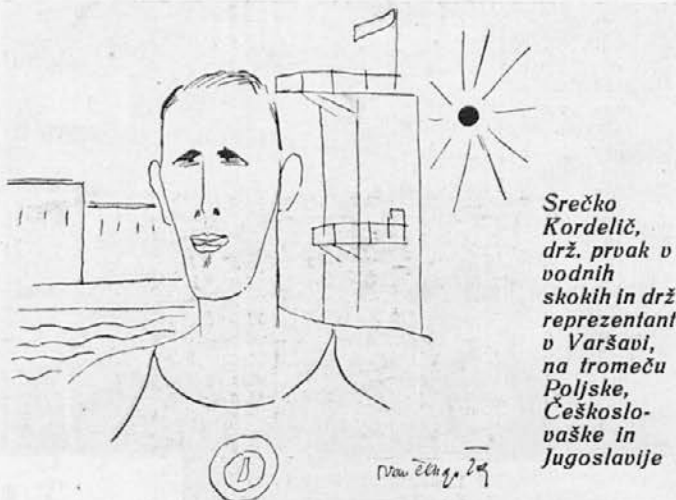
Stud. art. et phil. Janez: Recite prosim, tisti dve besedi, ki bosta za mene ali nebo ali pekel!
 Cand. ing. Katra: Ustrelite se!

Maksim Gorki — kanibal.

Gorki je vegetarijanec. Pri nekem obisku v Ameriki je bil povabljen na kosilo. Sedel je poleg neke dame, ki ga je hotela pripraviti do tega, da bi pokusil tudi meso:
 »Ali nočete morda petelinčka?« je začela.
 »Hvala!« ji je odgovoril.
 »Toda tukaj je sijajna šunka!«
 »Ne bom. Hvala!«
 »Morda pa košček zrezka?«
 »Ne, najlepša hvala!« je odgovoril Gorki in vztrajal pri zelenjavi.
 »Toda ovčjo pečenko, to pa morate pokusiti!«
 Tedaj pa je pesnik izgubil ravnovesje. Zelo grdo je pogledal svojo gostiteljico in rezko odgovoril: »Če dovolite, da vas opozorim, gospa: Če sploh kdaj jem meso, tak jem človeško; toda mora biti — surovo.«

»Babica, kdo pa je ta stara gos na sliki?«
 — To sem jaz, otročiček! Toda pred tridesetimi leti!

*Srečko
Kordelič,
drž. prvak v
vodnih
skokih in drž.
reprezentant
v Varšavi,
na tromeču
Poljske,
Češkoslo-
vaške in
Jugoslavije*

Avtor ovitka te številke „Ilustracije“ slikar August Černigoj

P U T N I K DRUŠTVO ZA SAOBRAČAJ PUTNIKA I TURISTA U KRALJEVINI SHS ~ BEOGRAD

raspisuje

KONKURS

za izradu umetničkih reklamnih plakata
naše zemlje u boji za propagandu našeg
turizma u inostranstvu

Obraditi se imaju ovi tipični motivi iz glavnih turističkih pre-
dela naše zemlje i pri obradi istaći njihovo karakteristično
obeležje:

1. BOSNA (Orient, narodne nošnje)
2. DALMACIJA (tropska vegetacija, arhitektura, more)
3. HRVATSKA (Plitvice, prirodne pojave)
4. JUŽNA SRBIJA (zadužbine, arhitektura, nar. nošnja)
5. SLOVENIJA (Bled, jezera i alpski motivi)

Plakati imaju biti izradjeni kojim bilo tehničkim načinom,
ali podesni za reprodukciju u boji. Format originala treba
da bude 65x95 cm, pri čemu gore oko 10 cm, a dole 20 cm
za natpise i tekst

Podnesene nacerte pregledaće naročiti Ocenjivački Sud, a prvih
pet nacerta, ocenjenih kao najbolji otkupiće se sa svima pra-
vima sa ovim nagradama:

1. 5000 Dinara
2. 2500 Dinara
3. 2000 Dinara
4. 1500 Dinara
5. 1000 Dinara

Za ostale nacerte PUTNIK zadržava pravo otkupa po slobodnoj
pogodbi. Nacerte treba predati najkasnije do 15. sept. 1929. g.
DIREKCIJI PUTNIK-A, BEOGRAD, KOLARCEVA ULICA 1 I.

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA

Najlepše in najbolj močerno urejeno zdra-
vilišče kraljevine SHS

Svetovnoznani zdravilni vreli:

TEMPEL - STYRIA - DONAT

Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih
bolezni, bolezni srca, ledvic in jeter

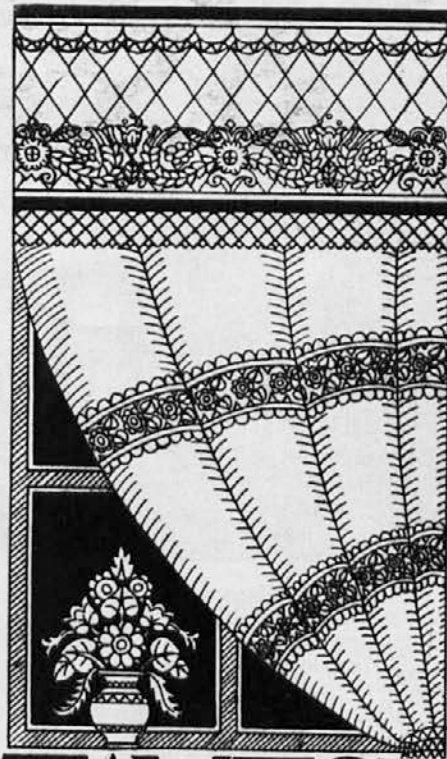

Sezona: od 1. maja do 30. septembra
Septembar najboljši čas za
uspešno in ceno zdravljenje

Koncertira vojaška godba. Največja udobnost. Na že-
leznici znatni popusti. Ugodne zveze. Razpošiljanje
mineralne vode. Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča Rogaska Slatina

PRI
A.
&
E.
S
K
A
B
E
R
N
E

ZAVESE
V VELIKI IZBERI

LJUBLJANA

Jesenska moda

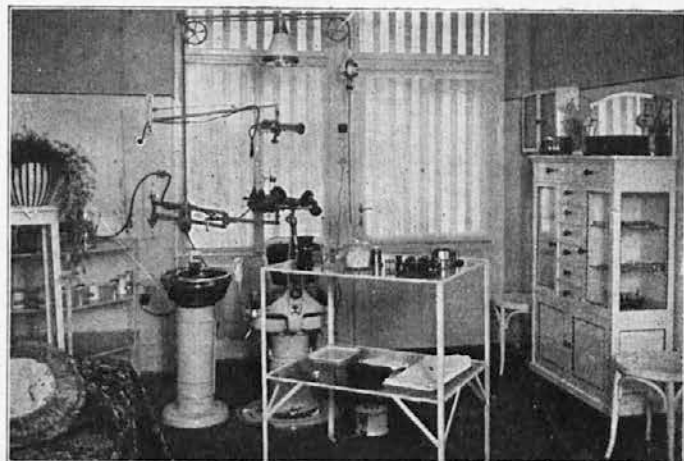
Vse kaže, da se drži moda svoje dosedanje smeri. Vlado ima princes-linija in njene preobrazbe. Lične gube in nabori tvorijo ljubke konture. Zgornja partija obleke kaže podolžne, poševne in prečne razdelbe, garniture iz bleščic, ažurne vstavke, blagovne inkrustacije in najrazličnejše, okusne izrezke. Krila imajo godete, votle plete, pahljačaste gube, volane, enostransko uravnano gubovje. Spodnja kontura je večinoma enakomerno zaokrožena, kolena so pokrita. Ljubko kolčno krilce (basque de hanches) je kakor v poletni tudi v jesenski modi zelo priljubljeno. Zdaj je više nameščeno spredaj, zdaj zadaj, zdaj se v poševni smeri pridružuje korsaži, taille je skrajšana in nekoliko više pomaknjena. Krila padajo ravno nizdol ali so nekoliko zvonasta; vobče je opaziti, da so krila nekoliko daljša. Pri družabnih in večernih oblekah se skuša uveljaviti dolgo krilo. Mnoge toalete, ki spredaj niso dosti krajše nego zadaj, imajo nesimetrične konture, druge pikantne stranske vlečke in skoro do tal segajoče hrbtne partije.

Dnevni plašči so v krojaškem stilu. Bolj komplicirani popoldanski plašči imajo silno visoke kožuhovinaste ovrtnike in manšete ali pa ravne kožuhovinaste stoječe ovrtnike, ki gredo vzdolž desnega prednjega dela do spodnjega roba. Priljubljene so aplikacije iz blaga in okrasni šivi. Več ateljejev izvršuje plašče tako, da so nekoliko krajši nego obleke. Strogo v krojaškem stilu narejeni dopoldanski plašči so moške fasona, imajo poševno prišite žepe in se zapenjujejo na dva gumba.

Blago je kaj različno. Za plašče, ki služijo vsakdanji rabi, je moderno moško blago z majhnimi vzorci, posebno kljukovitimi, dalje tweed (polsukno), debel panama i. pod. v neutralnih barvah, zlasti: beige, lešnikovo rjava, popra-sta. Za elegantne plašče se rabi zlasti črno damsko sukno, baržun, moiré in medli sateni.

Zdenka Rodič.

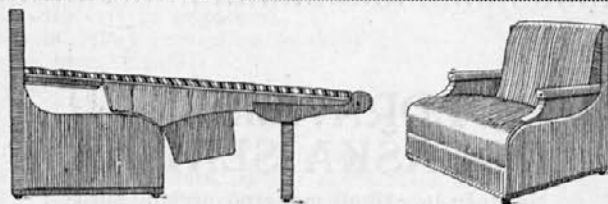
Pred kratkim ofvorjeni, vzorno urejeni

zobni atelje

ki ga vodi splošno znani zobofehnik

Bevc Jožko

Ljubljana, Gosposvetska c. 4/I.

Spalne fotelje v najnovjših oblikah in najfinejši izdelavi kakor patent otomane in vse drugo tapetniško pohištvo najugodnejše kupite pri

RUDOLF SEVER
LJUBLJANA • MARIJIN TRG 2

Spasite Vaš ukras
Vašu kosu novom
pronadenom
francuskom
pomadam

Michel'

Obustavi opadanje
i sedenje kose

Izleči kosno tkivo;

odstrani perut i sve boljke, od kojih kosa opada i sedi

Depo za Jugoslaviju: Beograd, Vasina ul. 8, II. sprat,
prodaje i apoteka Delini, Knez Mihailova ul. br. 1

**S
K
R
I
V
N
O
S
T
I** **F
I
L
M
S
K
I
H** **K
U
L
I
S**

Ob strani:
*Filmska „Jezera,
lelovišča in
stari gradovi“*
Foto Ufa, Berlin

Angleška filmska ljubljenca Inky in Virol

*Zadnje
modne
kreacije*

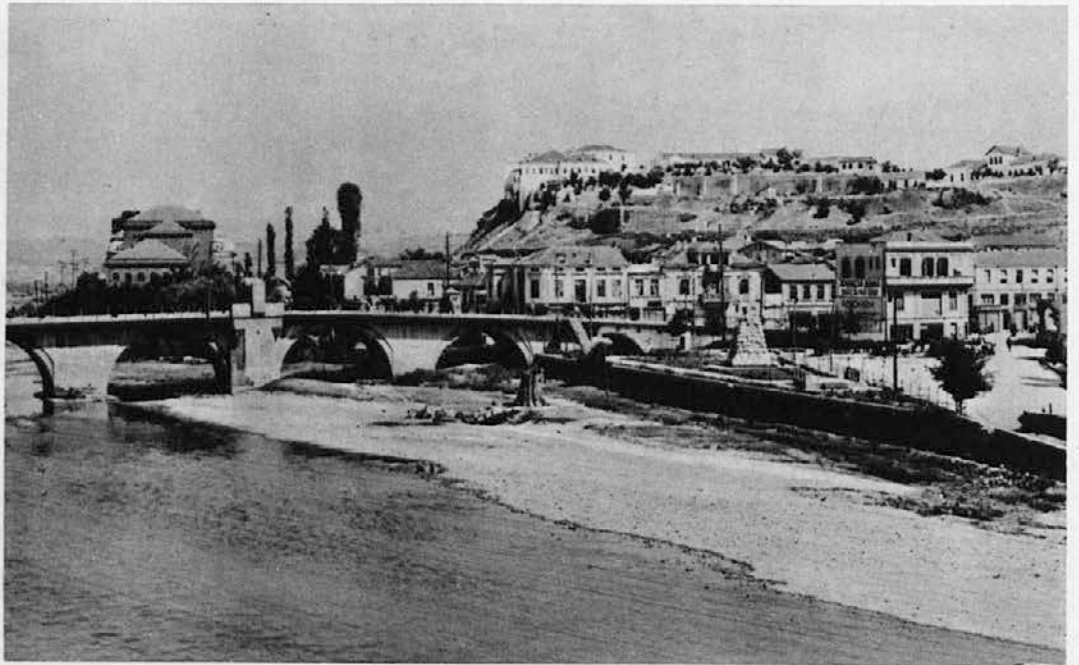
Njeg. Veličanstvo kralj Aleksander I. v Splitu

Zgoraj: Mestni načelnik dr. Jakše pozdravlja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. — Spodaj: Narod navdušeno pozdravlja svojega kralja

Starec

Skoplje

Zgoraj: Pogled na mesto — Spodaj: Kuršumli han

Spodaj: Oficirski dom v Skoplju
— V ovalu: Brigadni general
Ivo M. Naumović, vršilec dolžnosti vel. župana v Skoplju

Srbske narodne noše

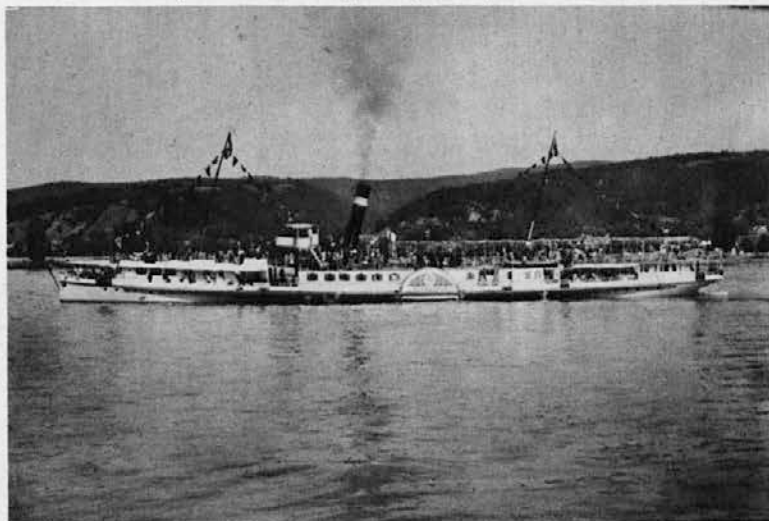
Del skopljanskega mesta

Iz muzeja kneza Pavla

Foto: Pinto, Beograd

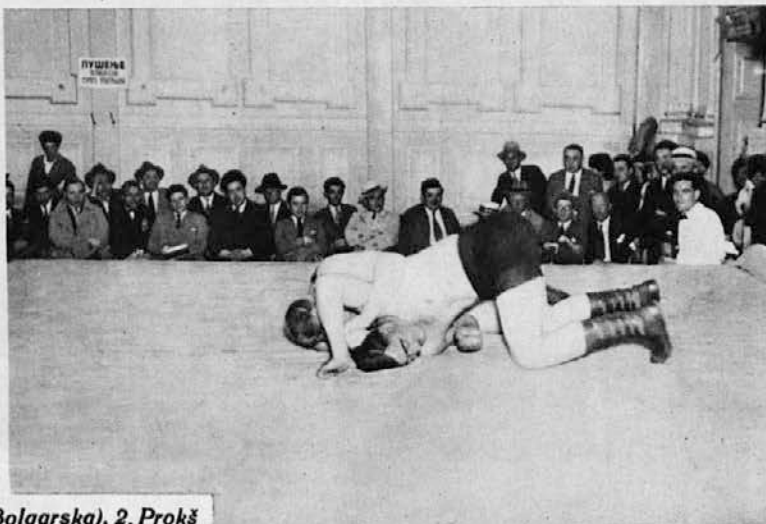
Knez Pavle je ustanovil svoj muzej za lepo umetnost — Levo: Meštrović, „Udovica z detetom“ — Desno: Meštrović, „Mati“

„Karadjordje“ s člani Merkurja na izletu v Rumunijo

Veslaške tekme za državno prvenstvo
Razdelitev nagrad

Iz Beograda Levo: Rokoborci: 1. Martinov (Bolgarska), 2. Prokš (Bavarska), 3. Avrokil (Finska), 4. Sturm (Nemčija), 5. Kuzmić (Jugoslavija), 6. Jagodak (Češka), 7. Marcel (Francija), 8. Krikton (Angleška) — Desno: Prokš in Avrokil v boju

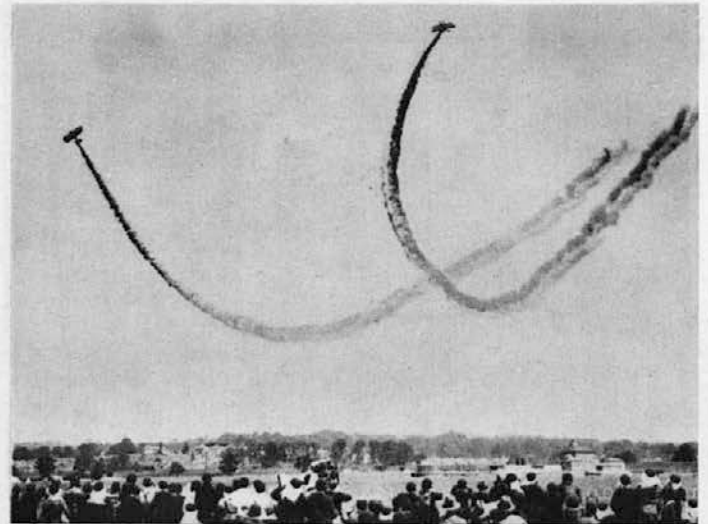
Iz spopadov med Rusi in Kitajci — Kitajski ranjenci

Kitajski maršal Čang-Si-Liang, guverner v Mandžuriji

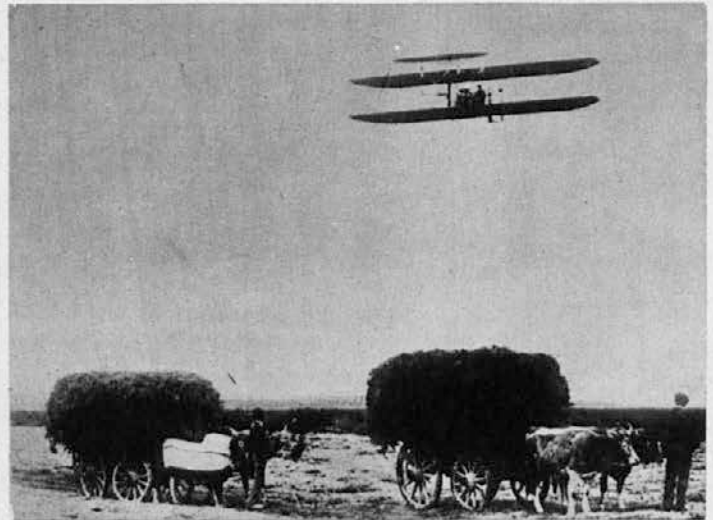

Papež Pij XI. prvič v procesiji iz Vatikana

Med nebom in zemljo

Levo: Eskadra letal na vajah — Desno: Vaje ameriških letal pred šolsko mladino

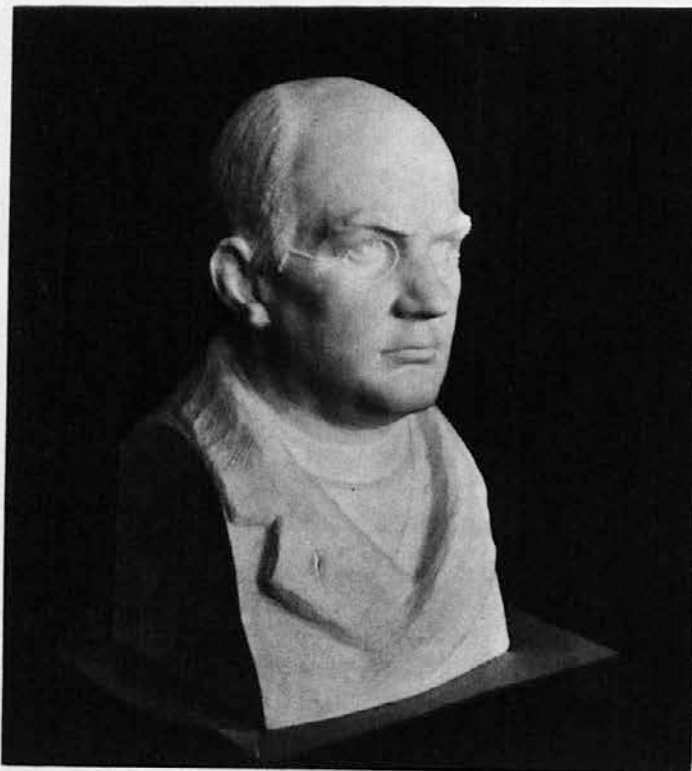

Vaje s padobranci

Prvi polet bratov Wright z motornim letalom pred 25 leti

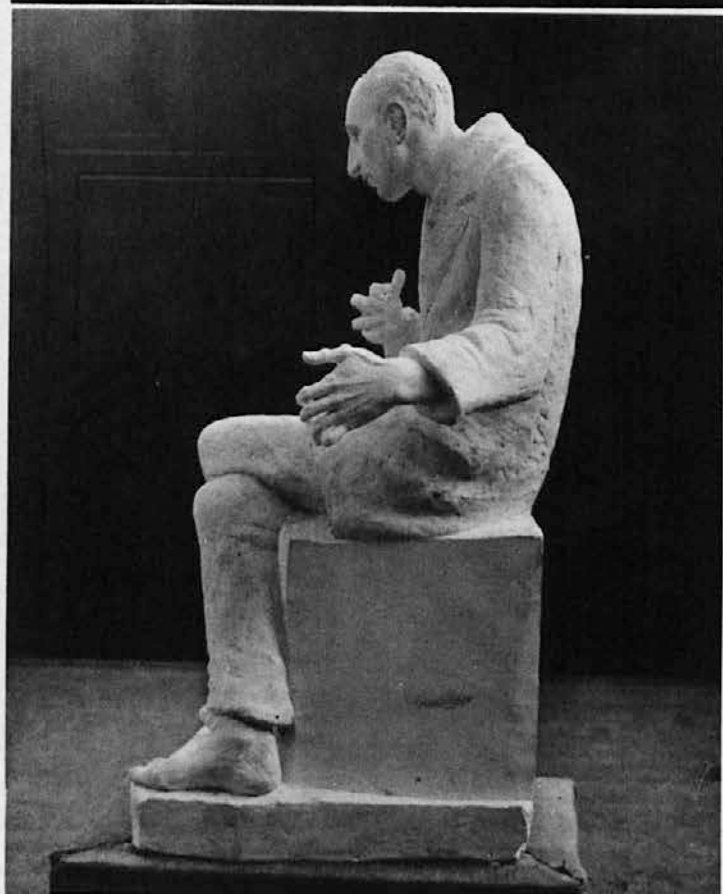
Po 25 letih letala Letalska tehnika se je razvila nepričakovano hitro, če pomislimo, da se je Wright držal v zraku najdalje 1 uro 31 minut 51 sekund in primerjamo s tem preskrbovanje letal z bencinom v zraku! Takrat gotovo ni nihče niti sanjal o tem uspehu. Zgoraj levo: Letalo, zgrajeno po načelih plitčjega leta. — Desno: Proslava Bleriota na Angleškem

Franc Bernekar, J. Ev. Krek (marmor), last ljubljanske samouprave

Naša plastika *Niko Pirnat, plastika na hiši mariborske samouprave — Zgoraj desno: Peter Loboda, Madona (marmor), last ljubljanske samouprave — Spodaj: Peter Loboda, Slepec (gips)*
Foto „Ilustracija“

Adler Standard 4
Adler Standard 6
Adler Standard 8

Ita Rina na »Adler Standard 6«

GLAVNO ZASTOPSTVO:
ING. C. R. LUCKMANN, LJUBLJANA, AHACLJEVA CESTA 10

Peko 165-